

REGULATIV

for

amtsvandløb nr. 3821

Jels Å

(Ribe Å's vandløbssystem)

i

Sønderjyllands amt

INDHOLDSFORTEGNELSE

<u>afsnit</u>	<u>side</u>
0 Forord	3
1 Grundlaget for regulativet	4
2 Vandløbets beskrivelse, stationering og målsætning	5
3 Vandløbets vandafledningsevne og miljøkvalitet	6
4 Registrering af forskellige vandløbsforhold	9
5 Administrative bestemmelser	18
6 Bestemmelser om sejlads	19
7 Bredejerforhold..	20
8 Vedligeholdelse	22
9 Regulativets revision og ikrafttræden	25

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag

- A Topografisk kort, 1 : 25.000
- B Teknisk ordforklaring
- C Redegørelsesdel. Grundlag og konsekvenser
- D Retningslinier for miljøkvaliteten i vandløbet

0 Forord

Et vandløbsregulativ omhandler alle forhold i og omkring et vandløb vedrørende:

- Vandløbets fysiske tilstand,
- Vandløbets løbende vedligeholdelse, og
- Vandløbsmyndighedens, lodsejeres og brugeres rettigheder og pligter i forbindelse med vandløbet.

Regulativets første del indeholder:

- En kort beskrivelse af grundlaget for udarbejdelsen af regulativet (afsnit 1),
- En vandløbsbeskrivelse (afsnit 2 - 4 inkl.); d.v.s. beliggenhed, fysiske tilstand og en registrering af forskellige vandløbsforhold, samt
- En gennemgang af de administrative bestemmelser, d.v.s. en beskrivelse af vandløbets bredejerforhold, vedligeholdelse og benyttelse iøvrigt (afsnit 5 - 9 inkl.).

Regulativets anden del er en bilagsdel. Bilagene indeholder bl. a. en teknisk vurdering af de afvandingsmæssige forhold. Desuden forklares baggrunden for de ønskede målsætninger for vandløbets fysiske tilstand, og i en "**Teknisk ordforklaring**" gives en alfabetisk oversigt af de anvendte begreber og fagudtryk. Endelig omfatter bilagene et topografisk kort i målestokken 1:25.000 (4 cm = 1 km), hvorpå vandløbets forløb m.m. er vist.

Vandløbets aktuelle længde- og tværprofiler kan, som resultat af den seneste opmåling, ses efter ønske ved henvendelse til vandløbsmyndigheden.

Luftfotos af vandløbet (1:4000) med matrikulære oplysninger og indlagte højdekurver (ækvidistance 2,5 m) fremvises efter ønske eller kan rekvireres hos vandløbsmyndigheden.

Uddybende forklaring af regulativets grundlag og besvarelse af alle tekniske spørgsmål fås ligeledes ved henvendelse til vandløbsmyndigheden:

Sønderjyllands Amt
Miljø- og Vandløbsvæsenet
Vandløbsafdelingen
Jomfrustien 2
6270 Tønder

1 Grundlaget for regulativet

Dette regulativ er en revidering af de tidligere gældende regulativer for amtsvandløbet **Jels Å** i Sønderjyllands amt. Regulativet erstatter således følgende tidligere gældende regulativer med alle gældende kendelser og retsdokumenter:

- 1 Regulativ af 23. august 1963 for amtsvandløb nr. 3, Haderslev, "Jelsaa" fra station 0 til station 11.412 og amtsvandløb nr. 3a, Haderslev, "Nedre del af Røjbøl bæk" fra station 0 til 430, i Rødding og Vojens kommuner. Den nedre del af Røjbøl Bæk er efter aftale med Rødding kommune omklassificeret til kommunevandløb den 1. januar 1990, og er derfor ikke medtaget i det foreliggende reviderede regulativ.
- 2 Tillæg til regulativer for følgende amtsvandløb i Sønderjylland: 3821 Jels Å fra st. 0 til station 9.300 af 2. december 1993.

Regulativet er udarbejdet med udgangspunkt i de faktiske fysiske forhold og på basis af den seneste opmåling af vandløbet fra maj måned 1995. - Desuden er regulativet i overensstemmelse med Sønderjyllands amts senest godkendte regionplan.

Grundlaget for regulativrevisionen er lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb, ændret den 19. maj 1992, og Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om "klassifikation og registrering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb" med ændring nr. 569 af 1. juli 1993.

2 Vandløbets beskrivelse, stationering og målsætning

2.1 Vandløbets beliggenhed

Amtsvandløbet **Jels Å** ligger i Rødding og Vojens kommuner og indgår i Ribe Å's vandløbssystem.

Regulativet omfatter strækningen af **Jels Å** fra afløbet af Jels Nedersø til udløbet i amtsvandløb nr. 3820-B, (Gram Å st. 15.669 m).

Regulativet omfatter i alt 11.456 m åbent vandløb. Det samlede topografiske opland ved udløbet i Gram Å er på 77 km².

Jels Oversø, Jels Midtsø, Jels Nedersø samt forbindelsen mellem Oversø og Midtsø og forbindelsen mellem Midtsø og Nedersø er ved møde i Haderslev amts vandløbsudvalg den 20. december 1956 optaget som amtsvandløb. Søerne omfatter ialt ca. 880.000 m² søareal og 872 meter åbent vandløb.

Vandløbets præcise beliggenhed ses på bilag A; topografisk kort i mål 1:25.000.

2.2 Vandløbets stationering

Vandløbet er stationeret i medstrøms retning fra begyndelsepunktet ved afløbet fra Jels Nedersø og til endepunktet ved udløbet i amtsvandløb nr. 3820-B, Gram Å.

Stationeringen svarer til afstanden fra begyndelsepunktet i meter og er vist på bilag A.

2.3 Vandløbets målsætning

Jels Å er i amtets senest godkendte regionplan recipientkvalitetsmålsat som følger:

fra station	til station	målsætning
0	2 912	Karpefiskevand, (B ₃ - vandløb)
2 912	11 456	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B ₁ - vandløb)

Jels Oversø er målsat med den generelle målsætning "Søer med naturligt og alsidigt dyre og planteliv"

Jels Midtsø har en skærpet målsætning "Søer med særlige naturvidenskabelige interesser."

Jels Nedersø er skærpet målsat - både som "Søer med særlige naturvidenskabelige interesser", og som "Søer med badevandsområder".

3 Vandløbets vandafledningsevne og miljøkvalitet

3.1 Sikring af vandafledningen og miljøkvaliteten - vandløbets dimensioner

Jels Ås vedligeholdelse skal ske med henblik på at sikre vandafledningsevnen og den politisk vedtagne miljøkvalitet.

Sikring af vandafledningen

For at sikre vandafledningsevnen er der taget udgangspunkt i de dimensioner, der har været gældende i det hidtidige regulativ (se afsnit 1). Den vandafledningsevne, som disse dimensioner har sikret lodsejere ved vandløbet, er hidtil blevet opfyldt. Nærværende regulativ vil fremover sikre lodsejerne en vandafledningsevne, der ikke er ringere end i det hidtidige regulativ.

Fra stryget i st. 356 til 150 meter nedenfor bro, landevej 502 (Haderslevvej) i st. 868 er bundkote og fald fastlagt svarende til vandløbets faktiske bundforløb.

Den seneste opmåling fra maj 1995 har vist, at **Jels Å** på flere strækninger har udviklet sig til at være både dybere og bredere end angivet i det hidtidige regulativs dimensioner. - Disse dimensioner skal fremover betragtes som teoretiske værdier, der anvendes ved beregningen af den hidtidige maksimale vandafledningsevne, der er grundlaget for vandløbets vedligeholdelse.

Vandløbets dimensioner.

De hidtidige regulativmæssige dimensioner for **Jels Å** vil fortsat være gældende og er som følger:

Station m	Bundkote m (DNN)	Bund bredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkninger
0	35,5 ⁶ x	x	x	x	Indløb bro
53	35,55				Indløb gangbro
67		2,3	0,2	1,0	Indløb bro, Enghavevej
151					Indløb bro
241					Indløb bro, Søndergade
356	35,49	x	x	x	Indløb stryg, spang
369	34,71	x	x	x	Udløb stryg
			7,2		
398	34,50		x		Indløb gangbro
450	34,40	1,5	1,7	1,0	Indløb gangbro
692	33,92				Indløb bro, Indv. 502
868	33,70	x	x	x	

(fortsættes)

Station m	Bundkote m (DNN)	Bund bredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkninger
868	33,70	x	x	x	
1 003	33,63		0,55	1	Indløb markbro
1 523	33,34		x	x	
1 562	33,30				Indløb markbro
1 732	33,10				Indløb spang
2 069	32,70				Tilløb fra højre, Grønnebæk
2 910	31,69	1,5	1,20		Indløb markbro
2 965	31,62				Tilløb fra højre, Hennekesdam Bæk
4 352	29,96				Indløb bro, Klovtoftvej (Klovtoft bro)
5 300	28,83		x		
5 678	28,07		2,00		Indløb spang
5 820	27,79	x	x		
6 256	27,35				Indløb bro, Øster Lindetvej
6 532	27,07	1,8	1,00	2	Indløb bro, Slevadvej (Stursbøl bro)
6 617	26,98				Indløb gangbro
6 878	26,72				Indløb markbro
7 374	26,18				Indløb stryg
	25,93				
7 573	25,73				Indløb stryg
	25,38				
7 799	25,15	x	x		Tilløb fra højre, Rojbøl bæk
9 268	24,28		0,60		Indløb bro, Prinsensvej (Mojbøl bro)
9 600	24,09		x		
		2,8	1,30		
10 600	22,79		x		
11 456	21,59	x	x	x	Udløb i Gram Å

For at sikre den politisk vedtagne miljøkvalitet som "Karpefiskevand (B₃ - vandløb) henholdsvis "Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B₁ - vandløb), skal Jels Å leve op til Miljøstyrelsens kvalitetskrav (jvf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1983) med hensyn til vandkvalitet og vandløbets fysiske forhold.

Kravet til vandkvaliteten kan reguleres gennem tilladelser til spildevandsudledning og hensyntagen til vandløbets okkerbelastning. Kravet til vandløbets fysiske forhold tilgodeses gennem valget af skånsomme og miljøvenlige vedligeholdelsesmetoder.

2044

3.2 Kontrol af vandafledningsevne og miljøkvalitet

Jels Ås vandafledningsevne kontrolleres mindst hvert 5. år. På strækninger, hvor der erfaringsmæssigt er risiko for aflejringer, foretages kontrollen af vandafledningsevnen oftere. Kontrollen udføres ved enten at måle samhörørende værdier af vandstand og vandføring på en eller flere stationer i vandløbet, eller ved opmåling eller pejling af vandløbets skikkelse.

Viser målingerne, at vandafledningsevnen er mindre end den regulativmæssige vandafledningsevne, vil der blive foretaget vedligeholdelsesindgreb.

Jels Ås miljøkvalitet kontrolleres løbende på grundlag af smådyr-faunaens sammensætning. Herved konstateres vandløbets aktuelle miljøtilstand, som så kan sammenlignes med vandløbets politisk vedtagne målsætning. Vandløbsmyndigheden kan på denne baggrund vurdere vedligeholdelsesmetoder m.m. for at opnå/fastholde den ønskede miljøkvalitet.

4 Registrering af forskellige vandløbsforhold

4.1 Broer, overkørsler m.v

Over Jels Å fører følgende broer:

fra station	til station	tekst
0	2	Gangbro af træ med gelænder af træ. Vedligeholdes af Rødding kommune
54	55	Gangbro af træ med gelænder af træ, vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler
67	79	Bro af beton og granitblokke med gitterrækværk (Enghavevej). Vandslug 4,25 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
151	153	Gangbro af træ med gelænder af træ. Vedligeholdes af Rødding kommune.
241	252	Bro af beton og granitsten med gitterrækværk (Søndergade). Vandslug 4,05 m. Vedligeholdes af Rødding Kommune.
356	357	Spang. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
398	399	Træbro der ligger ovenpå Ø 60 spildevandsrørledning. Vedligeholdes af Rødding kommune.
450	451	Træbro med gelænder af træ. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
692	718	Betonbro (Indv. 502). Vandslug 4,30 m. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.
1 003	1 007	Kreaturbro af træ. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
1 562	1 566	Bro af beton (ved Ravngård). Vandslug 3,20 m. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
1 732	1 733	Spang. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
2 910	2 914	Bro af beton (ved Klovtoft Maskinstation). Vandslug 4,30 m. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
4 352	4 357	Bro af beton med rørgelænder (Klovtoft bro, Klovtoftvej). Vandslug 3,10 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
5 678	5 679	Spang. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
6 256	6 272	Bro af beton (Øster Lindetvej). Vandslug 6,50 m. Vedligeholdes af Vojens kommune.
6 532	6 537	Bro af beton og granitsten med rørgelænder (Stursbøl bro, Slevadvej). Vandslug 4,30 m. Vedligeholdes af Vojens kommune.

fra station	til station	tekst
6 617	6 618	Gangbro af træ (ved Ellegård). Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
6 878	6 880	Markbro af træ. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
9 268	9 273	Bro af beton og granitblokke med rørgelænder (Møjbøl bro, Prinsensvej). Vandslug 6,20 m. Vedligeholdes af Rødding og Vojens kommuner.

4.2 Stryg, styrt og stemmeværker

I Jels Å er registreret følgende stryg og styrt:

station	tekst
356	Betonstyrt med stenkastning, styrthøjde 0,78 m. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.
7 374	Betonstyrt med stenkastning, styrthøjde 0,25 m. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.
7 573	Betonstyrt med stenkastning, styrthøjde 0,35 m. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.

4.3 Restaureringsforanstaltninger

Der er ikke foretaget restaureringsforanstaltninger i **Jels Å**.

4.4 Vandløbskrydsninger

Ved Jels Å er der registreret følgende krydsninger:

Station	Krydsningsart	Tilladelse - dato	Bemærkninger
80	Naturgasledning	25/9-85	Nedstrøms Enghavevej. Ejer: Naturgas Syd.
160	Elkabel	23/3-95	Ca. 80 m nedstrøms Enghavevej. Ejer: Midtsønderjyllands Elforsyning (MSE).
240	Naturgasledning	25/9-85	Opstrøms Søndergade. Ejer: Naturgas Syd.
398	Spildevandsledning Ø 60 cm ført over åen	14/12-79	Ca. 30 m nedstrøms styrt. Ejer: Rødding kommune.
719	Lavspændingskabel	2/8-78	Nedstrøms Indv. 502. Ejer: Midtsønderjyllands Elforsyning (MSE).
1 611	Vandledning Ø 110 mm PVC foret med stålrør	16/6-87	Ca. 50 m nedstrøms bro ved Ravn- gård. Ejer: Jels Vandværk.
4 345	Lavspændingskabel	2/8-78	Ca. 7 m opstrøms Klovtoft bro. Ejer: ejer af matr. 254, Jels.
4 400	Naturgasledning	25/9-85	Nedstrøms Klovtoft bro. Ejer: Naturgas Syd.
9 188	0,4 kV lavspændings- kabel	17/1-84	Ca. 80 m opstrøms Mojbøl bro. Ejer: ejeren af matr. nr 1 og 64, Mojbøl.
9 188	15 kV elkabel	16/2-84	Ca. 80 m opstrøms Mojbøl bro. Ejer: Midtsønderjyllands Elforsyning (MSE).
9 630	0,4 kV lavspændings- kabel	17/2-89	Ejer: Midtsønderjyllands Elforsyning(MSE).

4.5 Beplantninger

På vandløbsarealet langs **Jels Å** er der ikke registreret særskilte skyggegivende beplantninger.

4.6 Vandstandsskalaer, målestationer og målebroer

Til kontrol af vandafledningsevnen kan vandløbsmyndigheden opsætte vandstandsskalaer, målestationer og målebroer. Disse fjernes igen, når der ikke er behov for dem.

Ved **Jels Å** er anbragt følgende vandstandsskalaer, målestationer og målebroer:

station	tekst
0	Vandstandsskala ved udløbet af Jels Nedersø. Top skala 37 meter DNN
0	Målestation (Mylog) ved udløbet af Jels Nedersø.
9 260	Vandstandsskala ca. 8 m opstrøms Mojbølbro. Top skala 26 m DNN.
9 260	Målestation (Mylog) ca. 8 m opstrøms Mojbøl bro.

4.7 Okkerpotentielle områder

På bilag A er vist de arealer i **Jels Ås** opland, der af Landbrugsministeriet er udpeget som okkerpotentielle.

I disse områder må der ikke påbegyndes nye eller ændres bestående udgrøftninger og dræninger uden amtsrådets tilladelse, jvf. § 2 i Lov om okker, lov nr. 180 af 8. maj 1985.

4.8 Å-beskyttelseslinier

Det er ikke tilladt at placere bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretage beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra vandløbet, jvf. Naturbeskyttelsesloven af 3. januar 1992, § 16.

Ovenstående gælder for alle offentlige vandløb med en regulativmæssig bundbredde på mindst 2 m, men undtaget herfra er:

- Foranstaltninger, der efter vandløbsloven er meddelt påbud om eller tilladelse til (f.eks. beplantninger foretaget langs vandløbet af restaureringsmæssige hensyn, jvf. afsnit 4.5),
- Gentilplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
- Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, og
- Andre områder, der efter den hidtidige lovgivning har været undtaget.

Følgende strækninger af Jels Å er omfattet af ovenstående:

fra station	til station
7 799	11 456

5 Administrative bestemmelser

Sønderjyllands amtsråd er vandløbsmyndighed for **Jels Å**, og har ansvar for vandløbets administration, vedligeholdelse og tilsyn.

Vandløbet med bygværker m.m. skal vedligeholdes således, at den fastlagte vandaflledningsevne opretholdes under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten (omtalt i afsnit 3.1.). Dette betyder desuden, at der ikke må benyttes eller anlægges vadesteder for kreaturer og køretøjer. I stedet kan der, mod gebyr for sagsbehandlingen, meddeles tilladelse fra vandløbsmyndigheden til etablering af markoverkørsler. Sagsbehandling for flytbare overkørsler er gebyrfri.

Omkostningerne ved vandløbets vedligeholdelse påhviler vandløbsmyndigheden, mens bygværker vedligeholdes af de respektive ejere og brugere.

6 Bestemmelser om sejlads

Sejlads på Jels-Søerne administreres efter aftale af Haderslev Statsskovdistrikt.

Sejladsforbud

I henhold til Sønderjyllands amtsråds vedtagne tillægsregulativ for amtsvandløb af 2. marts 1992 er sejlads på **Jels Å** ikke tilladt.

Sejladsforbuddet gælder ikke for lodsejeres sejlads med ikke-motordrevne fartøjer ud for egen ejendom eller for vandløbsmyndighedens sejlads i forbindelse med vedligeholdelse og tilsyn.

Endvidere kan vandløbsmyndigheden give sejladstilladelse til andre myndigheder, foreninger og personer, der udøver fiskepleje i vandløbet eller kontrolopgaver i henhold til anden lovgivning.

7 Bredejerforhold

7.1 Vedligeholdelsesvilkår

Ejere og brugere af arealer, der ligger langs med vandløbet, har pligt til at tåle det nødvendige vedligeholdelsesarbejdes udførelse, uden at der kan kræves erstatning for de derved påførte gener. Dertil hører også kørsel med materialer og maskiner langs vandløbet i et 8 meter bredt arbejdsbælte.

Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger og lignende faste anlæg må ikke anbringes nærmere end 8 m fra vandløbets øverste kanter uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

I forbindelse med vedligeholdelse og tilsyn med vandløbet har vandløbsmyndigheden ret til færdsel langs vandløbet samt på de til vandløbet førende adgangsveje.

7.2 Dyrkningsfrie bræmmer

Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 meter fra vandløbets øverste kant.

Undtaget herfra er beplantninger langs vandløbet, der virker væksthæmmende for grøden, jvf. afsnit 4.5, og hegning ved løsdrift, jvf. afsnit 7.3.

7.3 Hegning ved løsdrift

Benyttes arealer langs vandløb til græsning for løsgående husdyr, skal bredejerne anbringe og vedligeholde forsvarlige og effektive trådhegn langs med og mindst 1,0 m fra vandløbskanten.

Trådhegn langs vandløbet og tværgående trådhegn indtil 8 m fra vandløbskanterne, har ejerne pligt til at fjerne med 1 uges varsel, hvis vandløbsmyndigheden skønner det nødvendigt af hensyn til en evt. maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejdet. - Ubenyttede trådhegn og hegns-pæle må ikke henlægges på vandløbets bræmmer og sideskråninger.

7.4 Kreaturvanding

Bredejere må oppumpe vand fra vandløbet til kreaturvanding med mulepumpe eller vindpumpe, hvis pumpeindsugningen placeres så tæt på vandkanten, at den ikke er til gene for vandets frie løb eller vedligeholdelsesarbejdet.

For at undgå, at vandingspumper bliver beskadiget under udførelse af vandløbsvedligeholdelsen, skal indsugningen til pumperne være tydeligt markeret. Vandløbsmyndigheden har ingen erstatningspligt for eventuelle skader på pumpeanlæg i forbindelse med vedligeholdelsesarbejdet.

Ud over dette må der ikke benyttes eller anlægges vandingssteder i eller omkring vandløbet.

Ifølge vandforsyningslovens bestemmelser må der ikke tages vand fra vandløbet til andre formål end kreaturvanding uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

7.5 Vandstand og vandkvalitet

Der må ikke ledes vand bort fra vandløbet, foretages ændringer i vandløbets vandstand eller foretages andet, der hindrer vandets frie løb.

Ifølge miljøbeskyttelsesloven må vandløbet ikke tilføres stoffer, der kan forurene vandet, ligesom sådanne stoffer ikke må oplægges således, at der er fare for, at vandet forurenes.

Der må derfor ikke gødskes eller anvendes sprøjtemidler inden for en afstand af 1 m fra vandløbskanterne.

7.6 Regulering og tilløb

Regulering; d.v.s. enhver ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote, skråningsanlæg samt en evt. rørlægning af vandløbet, må kun finde sted med vandløbsmyndighedens tilladelse. Nye tilløb og tilløb, der reguleres, kan vandløbsmyndigheden kræve forsynet med en 5 m bred overkørsel ved tilløbets udløb i vandløbet til brug for transport af vedligeholdelsesmateriel.

7.7 Drænudløb

Nye drænudløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse anbringes dybere end 20 cm over den bundkote, der er angivet i regulativets dimensionsskema (pkt. 3.1), eller - for naturvandløb - 20 cm over den faktiske vandløbsbund.

Udløb fra dræn skal sikres således, at udløbene ikke gør skade på vandløbets sideskråninger og brinker, og må ikke være til gene for vedligeholdelsesarbejdet. Andre udløb til vandløbet må kun anlægges efter forud indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

I forbindelse med dræning skal bestemmelserne i lov nr. 180 af 8. maj 1985 om okker følges.

Omkostninger ved anlæg, vedligeholdelse, drift og reparation af drænrør og andre rørledninger med udløb i vandløbet, er vandløbsmyndigheden uvedkommende. Ved spuling af dræn må okkerholdigt spulevand ikke udledes i vandløbet. Spulevandet skal i stedet opsamles og evt. spredes på de tilstødende arealer.

7.8 Erstatningsansvar og straffebestemmelser

I tilfælde af beskadigelse af vandløbet (inkl. sideskråninger og bræmmer), beplantninger langs vandløbet, bygværker og tekniske installationer (målestationer, målebroer, skalapæle etc.) eller såfremt der bliver foretaget andet i strid med dette regulativ eller vandløbsloven, kan vandløbsmyndigheden kræve genoprettelse af den tidligere tilstand.

Såfremt et påbud ikke efterkommes inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den skyldiges regning.

Er der fare for, at betydelig skade kan ske f.eks. på grund af usædvanlige nedbørsforhold, pludseligt tårbrud eller andre udefra kommende ekstraordinære begivenheder, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne uden påbud og på den skyldiges regning.

Overtrædelse af bestemmelserne i dette regulativ kan straffes med bøde.

Bilag 8

Tillæg til regulativ for Jels Å

51146
↓
Fra station 5.444 (projektgrænse v. Stursbøl Plantage) til station 6.126 (opstrøms Øster Lindetvej) ændres de regulativmæssige forhold ikke for Jels Å.

Fra station 6.126 til station 6.313 (Indløb bro, Øster Lindetvej) ændres dimensionerne og forløbet af Jels Å. Derudover ændres de regulativmæssige forhold ikke for denne delstrækning.

Vandafledningsevnen i Jels Å vil fra station 6.313 (Øster Lindetvej) til station 10.138 (Mojbøl Bro) fremover blive bestemt ud fra maksimalt tilladte vandstande ved bestemte vandføringer (kravkurve).

I vandløbsregulativets afsnit 3.1 om sikring af vandafledningsevnen og miljøkvaliteten – vandløbets dimensioner indføjes:

Station m	Bundkote M (DNN)	Bundbredde m	Fald (promille)	Anlæg	Bemærkninger
6.126	28.18	x	x	x	
		1.1	1.03	2,0	
6.313	x	x	x	x	Indløb bro, Øster Lindetvej
6.649	Strækning hvor vandafledningsevnen fastsættes ved en Q-H kurve				Indløb bro, Slevadvad
6.740					Indløb, gangbro
7.090					Indløb markbro
8.297					Tilløb fra højre, Rojbøl Bæk
8.712					Tilløb fra venstre, Sømosegrøften
9.532					Indløb markbro
10.138	x	x	x	x	Indløb Mojbøl Bro

I vandløbsregulativets afsnit 8.3 om grødeskæring indføjes:

Sommer:

Behovet for grødeskæring kontrolleres udfra målinger af vandføring i forhold til den faktiske vandstand i perioden 1. juni til 15. juni det pågældende år.

Der skæres grøde inden 1. juli, hvis kravkurven ikke er overholdt. Grødeskæringen foretages i en strømmende indtil kravkurven er overholdt.

Efter 15. juni vil en måling af samhørende værdier af vandstande og vandføringer ikke udløse en grødeskæring.

Vinter:

Behovet for vedligeholdelse kontrolleres ved måling af vandføringen i forhold til vandstanden mindst én gang om året i perioden 15. februar – 15. marts. Såfremt kravkurven ikke er overholdt genopretter vandløbsmyndigheden vandføringsevnen.

Der er en kravkurve for station 6.313 (Øster Lindetvej). Der opstilles en skalapæl til kontrol af om kravkurven i den pågældende station er overholdt.

I vandløbsregulativets afsnit 8.4 om bundoprensning af aflejret materiale i Jels Å indføjes:

På strækningen fra station 6.313 til station 10.138 er Jels Å udlagt som vandløb, der skal have mulighed for at udvikle sig naturligt. Vandløbsmyndigheden har ret til at foretage pleje i og omkring vandløbet af hensyn til natur og miljø.

I vandløbsregulativets afsnit 4.1 om broer og overkørsler indføjes:

Fra station 7.090 til 7.092 Kreaturbro. Vedligeholdes af ejerne af de tilstødende matrikler.

Fra station 9.532 til 9.534 Kreaturbro. Vedligeholdes af ejerne af de tilstødende matrikler.

I samme afsnit fjernes følgende:

Fra station 6.878 til station 6.880: Markbro af træ. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.

I vandløbsregulativets afsnit 4.2 om stryg, styrt og stemmeværker fjernes følgende:

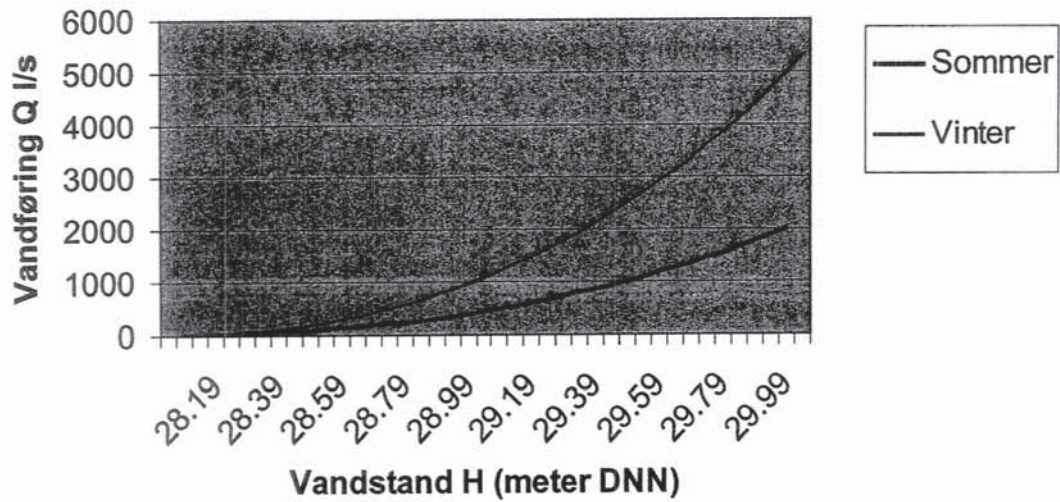
Station 7.374 Betonstyrt med stenkastning, styrthøjde 0,25 cm
Vedligeholdes af Sønderjyllands Amt

Station 7.573 Betonstyrt med stenkastning, styrthøjde 0,35 cm
Vedligeholdes af Sønderjyllands Amt

Jels Å, station 6.313 ved Øster Lindetvej
 Tabel: Samhørende værdier af vandføring og vandstand for kravkurven efter
 projektgennemførelse

Vandstand meter DNN	Vandføring sommer l/s	Vandføring vinter l/s
28.09	5	13
28.14	10	26
28.19	16	44
28.24	25	66
28.29	35	92
28.34	46	124
28.39	60	160
28.44	76	202
28.49	94	249
28.54	113	303
28.59	136	362
28.64	160	427
28.69	187	499
28.74	216	577
28.79	248	662
28.84	283	755
28.89	320	855
28.94	361	962
28.99	404	1077
29.04	450	1199
29.09	499	1330
29.14	551	1470
29.19	606	1617
29.24	665	1774
29.29	727	1939
29.34	793	2113
29.39	861	2297
29.44	934	2490
29.49	1010	2693
29.54	1090	2906
29.59	1173	3128
29.64	1261	3361
29.69	1352	3605
29.74	1447	3858
29.79	1546	4123
29.84	1649	4398
29.89	1757	4685
29.94	1868	4983
29.99	1984	5292

Jels Å, kravkurve station 6.313, Øster Lindetvej

Herudover ændres de regulativmæssige bestemmelser ikke for Jels Å i forbindelse med projektet i forhold til det gældende regulativ.

Bilag 9

Tillæg til regulativ for Rojbøl Bæk

Rojbøl Bæk

Den eksisterende bundkote i udløbet af Rojbøl Bæk til Jels Å er målt til 25,40 m DNN. Regulativet for Rojbøl Bæk ændres, idet bundkoten ved udløbet af Rojbøl Bæk til Jels Å fastsættes til 25,76 m DNN efter projektgennemførelse.

Derudover ændres de regulativmæssige forhold ikke for Rojbøl Bæk på projektstrækningen.

Bilag 10

Tillæg til regulativ for Sømosegrøften

Sømosegrøften

Den eksisterende bundkote i udløbet af Sømosegrøften til Jels Å er målt til 25,48 m DNN. Regulativet for Sømosegrøften ændres, idet bundkoten ved udløbet af Sømosegrøften til Jels Å fastsættes til 25,54 m DNN efter projektgennemførelse.

Derudover ændres de regulativmæssige forhold ikke for Sømosegrøften på projektstrækningen.

Vedligeholdelsen vil således tage sigte på at sikre sommerafgræsningen i overensstemmelse med betingelserne for at indgå aftaler om kompensation for ændret afvanding.

Sommer:

Behovet for grødeskæring kontrolleres ud fra måling af vandføringen i forhold til den faktiske vandstand i perioden 1. juni - 15. juni.

Der skæres grøde inden 1. juli, hvis kravkurven ikke er overholdt. Der vil blive vedligeholdt i et omfang, så vandføringsevnen bringes op på kravniveauet.

Efter 15. juni vil en måling af vandstande og vandføring normalt ikke udløse en grødeskæring.

Vinter:

underforstået at det skal der ikke i sommerhalvåret
I vinterhalvåret skal der påregnes mere omfattende oversvømmelser i ådalen end hidtil.

Behovet for vedligeholdelse kontrolleres ved måling af vandføringen i forhold til vandstanden mindst én gang om året i perioden 15. februar - 15. marts. Såfremt kravkurven ikke er overholdt vil årsagen blive vurderet og vandløbsmyndigheden kan genoprette vandføringsevnen.

Fra Mojbøl Bro og 200 m nedstrøms fastholdes herudover den til enhver tid gældende grødeskæringstermin, dvs. at der skæres grøde i forbindelse med grødeskæringen på strækningen ovenfor Mojbøl Bro.

Der vil være vandstandsskalaer ved Mojbøl Bro (station 0) og længere nedstrøms (station 1000), og vandstanden ved normal vandføring vil blive angivet til vejledning for lodsejerne.

Tidsplan.

December 1997- juni 1998:	Lodsejrafter, opmåling, udarbejdelse af detailprojekt.
Marts -juli 1998:	Offentlighedsfase, myndighedsbehandling, licitation.
August 1998 - juni 1999:	Anlægsperiode.

Overslag over anlægsudgifter.

	mio. kr.
Entreprisesum	0,77
Projektering m.v.	0,30
Udgifter, erstatninger og arealændringer	0,20
<hr/>	
Samlet overslag ekskl. moms:	1,27

Omkostningerne afholdes af Sønderjyllands Amts midler til ådalsprojekter.

Kortmateriale.

Bilag 1: Oversigtskort 1: 200.000

Bilag 2: Oversigtskort 1: 25.000, det nuværende forløb af Jels Å og projektområde.

Bilag 3: Oversigtskort 1: 25.000, Jels Å omkring 1879.

Bilag 4: Oversigtskort 1: 25.000, åens fremtidige forløb.

Bilag 5: Q-H kurve for station 0 (Mojbøl Bro)

Bilag 6: Q-H kurve for station 1000.

GRUNDKORT 1 : 200.000 FREMSTILLET VED KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN, UDG.3.3.1. UDGIET AF SØNDERJYLLANDS AMT MED K.M.s TILLADELSE 1992/KD.86.1039. COPYRIG

 Sønderjyllands Amt Teknisk forvaltning		Miljøområdet	
		Vandløbsafdeling	
 Jels Å Regulerings- og restaureringsprojekt af Jels Å mellem Mojbøl Bro og Udløbet i Gram A		Afd:	9-23-03820-2-97
		J.nr.:	Bilag 1
		Mål:	1:200.000
		Dato:	Juni 1998

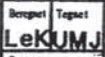

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN, UDGIVET AF SØNDERJYLLANDS AMT MED K.M.s TILLADELSE 1992/KD.86.1039. COPYRIGHT.

 Sønderjyllands Amt Teknisk forvaltning		Miljøområdet	
Jels Å Regulerings- og restaureringsprojekt af Jels Å mellem Mojbøl Bro og Udløbet i Gram A		Afk.:	9-23-03820-2-97
		Tegm.nr.:	Bilag 2
Aens nuværend forløb og projektområde		Mål:	1:25.000
		Dato:	Juni 1998

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED
KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN. UDGIVET
AF SØNDERJYLLANDS AMT MED K.M.s TILLADELSE!
1992/KD.88.1039. COPYRIGHT.

 Sønderjyllands Amt Teknisk forvaltning		Miljøområdet	
 LekUMJ Jels Å Regulerings- og restaureringsprojekt af Jels Å mellem Møjbøl Bro og Udløbet i Gram A		J.nr.:	9-23-03820-2-97
		Tegn.nr.:	Bilag 3
		Mål:	1:25.000
Aens tidligere forløb		Dato:	Juni 1998

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN. UDGIVET AF SØNDERJYLLANDS AMT MED K.M. TILLADELSE 1992/KD.66.1039. COPYRIGHT.

Sønderjyllands Amt
Teknisk forvaltning

Miljøområdet

Beplant Tegnet
LeKUM.J
Rette

Jels Å

Regulerings- og restaureringsprojekt af Jels Å mellem Møjbel Brø og Udlobet i Gram A

Aens fremtidige forløb

Afd:	Vandløbsafdeling
J.nr.:	9-23-03820-2-97
Tegn.nr.:	Bilag 4
Mål:	1:25.000
Dato:	Juni 1998

Bilag 5

Jels Å, station 0 ved Mojbøl Bro

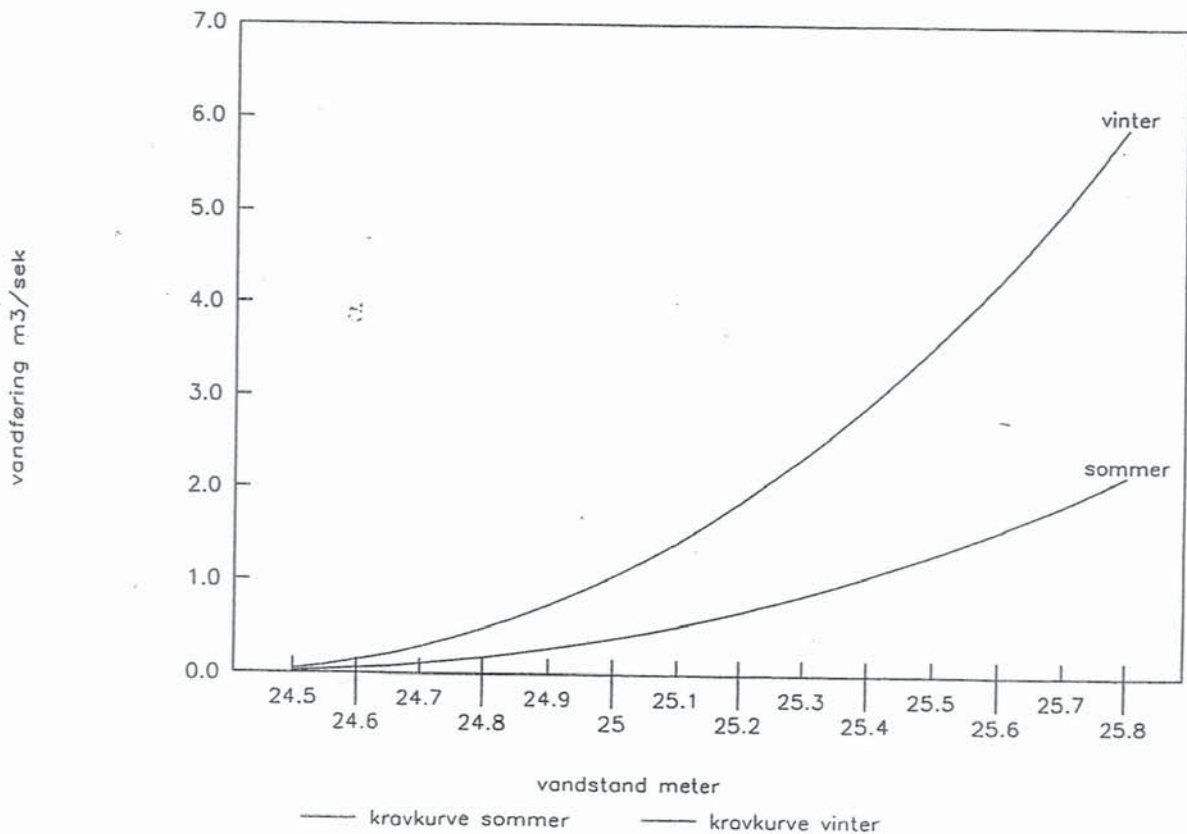
Tabel: Samhørende værdier af vandføring og vandstand.

Vandføring l/s	Vandstand vinter m DNN	Vandstand sommer m DNN
100,00	24,57	24,70
200,00	24,64	24,82
350,00	24,74	24,97
550,00	24,83	25,12
800,00	24,94	25,27
1.000,00	25,00	25,39
1.200,00	25,04	25,46
1.400,00	25,09	25,54
1.800,00	25,19	25,68
2.000,00	25,24	25,76
3.000,00	25,41	26,03
4.000,00	25,58	26,27

$$Q = a \cdot (H - H_0)^b$$

Jelså Projekt 1998

Q/H kurve, Station 0

Bilag 6

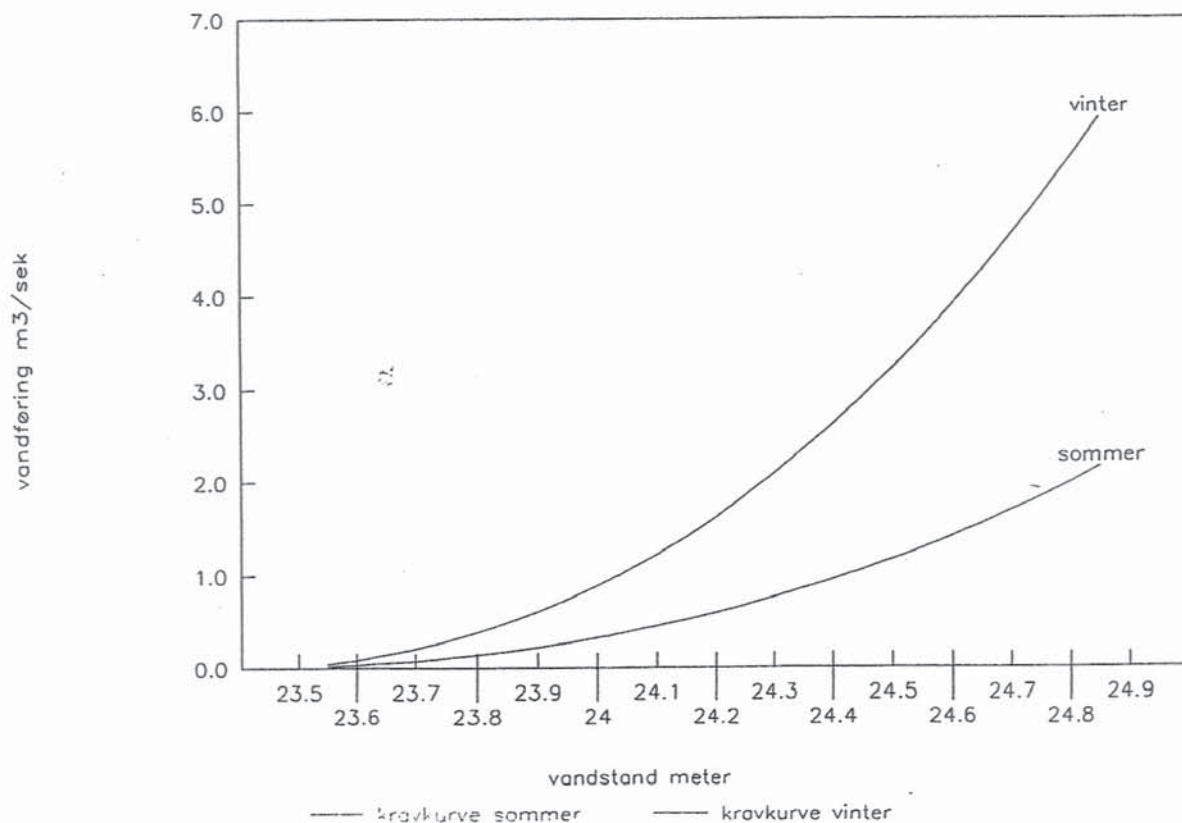
Jels Å, station 1000

Tabel: Samhørende værdier af vandføring og vandstand.

Vandføring l/s	Vandstand vinter m DNN	Vandstand sommer m DNN
100	23,62	23,75
200	23,69	23,87
350	23,77	24,03
550	23,87	24,17
800	23,97	24,33
1.000	24,04	24,44
1.200	24,09	24,52
1.400	24,14	24,59
1.800	24,24	24,74
2.000	24,29	24,81
3.000	24,47	25,09
4.000	24,62	25,33

Jelså Projekt 1998

Q/H kurve, Station 1000

8 Vedligeholdelse

8.1 Vedligeholdelsens udførelse

Vandløbsmyndigheden afgør om vedligeholdelsen skal udføres i entreprise eller ved egen foranstaltning, ligesom vandløbsmyndigheden selv vælger vedligeholdelsesmetode.

Vedligeholdelsen af de enkelte vandløbsstrækninger skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand og miljøkvalitet er i overensstemmelse med de fastsatte målsætninger.

8.2 Vedligeholdelsesgener

Ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper og gener, som bredejere skal tåle, søges fordelt ligeligt på begge sider af vandløbet.

8.3 Grødeskæring

Grødeskæring i Jels Å foretages én gang årligt, og i et omfang efter behov i følgende perioder:

St. 0 ved udløbet af Jels Nedersø til st. 9.268 ved Møjbøl bro: **1. august til 1. september.**

St. 9.268 ved Møjbøl bro til st. 11.456 ved udløbet i Gram Å: **1. september til 15. oktober**, på hvilken strækning grøden desuden kan skæres en ekstra gang i løbet af vækstperioden efter vandløbsmyndighedens skøn, når lodsejerne anmoder herom.

Under grødeskæringen skal der så vidt muligt efterlades ubeskadiget grøde i vandløbets sider, og vandløbsbunden må ikke beskadiges. Grøden må højst skæres i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner.

Grødeskæringen i vandløbet, der forbinder Jels Oversø og Jels Midtsø og vandløbet, der forbinder Jels Midtsø og Jels Nedersø foretages én gang årligt i en strømmende på ca. 1,5 m i løbet af perioden **1. oktober til 15. oktober.**

8.4 Bundoprensning af aflejret materiale

Såfremt den fastlagte vandafledningsevne ikke er opfyldt p.g.a. bundaflejringer skal vandløbsmyndigheden iværksætte oprensning af aflejret materiale; normalt sker det i perioden fra 15. august til 1. oktober.

Bundoprensning iværksettes kun, når den målte vandafledningsevne er mindre end den vandafledningsevne, der beregningsmæssigt fremkommer ved at benytte vandløbets teoretiske dimensioner.

Oprrensningen må kun ske inden for vandløbets regulativmæssige bundbredde, og skal udføres således, at kun sand-, slam- og mudderaflejringer fjernes, mens sten og grusbund efterlades uskadt. Hvor vandløbet naturligt har udviklet sig til større dimensioner end nævnt i regulativet foretages normalt ikke udfyldning eller udjævning.

Det skal tilstræbes, at vandløbskanterne henligger i naturlig tilstand, hvorfor de ikke afrettes. Desuden skal overhængende brinker og trærodde i vandløbet bevares.

Lovligt etablerede drænudløb i vandløbet vil blive frilagt i forbindelse med den almindelige vedligeholdelse, såfremt der rettes henvendelse til vandløbsmyndigheden herom.

8.5 Slåning af sideskråninger og banketter

Slåning af sideskråninger foretages kun, såfremt den fastlagte vandafledningsevne væsentligt begrænses af vegetationen på sideskråningerne, eller såfremt denne vegetation hindrer udførelsen af nødvendig grødeskæring.

Selvsåede træer og buske på uhensigtsmæssige voksesteder, samt dominerende vegetation af f.eks. brændenælde, bjørneklo, tidsel og skræppe, kan dog fjernes.

8.6 Beplantninger langs vandløbet

Skyggegivende træer og buske, der kan medvirke til at begrænse grødevæksten i vandløbet, skal bevares.

Vedligeholdelse, beskæring og evt. fornyelse af beplantninger på vandløbsarealet foretages af vandløbsmyndigheden.

8.7 Grødeopsamling

Afskåren grøde skal opsamles og fjernes fra vandløbet efter grødeskæringen af vandløbsmyndigheden. Hvor det findes mest hensigtsmæssigt kan vandløbsmyndigheden etablere grødeopsamlingspladser. Dette vil i givet fald ske efter nærmere aftale med de pågældende lodsejere.

Flydende grøde, der - også uden for grødeskæringsperioden - samler sig ved vandløbets bygværker, skal fjernes af bygværksejerne.

8.8 Fjernelse af oplagt fyld og grøde

Ejere af arealer langs vandløbet har pligt til at fjerne eller udjævne fyld og grøde, som under vedligeholdelsen oplægges på arealer langs vandløbet. Dette skal ske inden 1. maj det efterfølgende år - eller for arealer i omdrift - umiddelbart efter afhøstning.

Udjævning af oplagt materiale skal ske i et højst 10 cm tykt lag, der ikke må lægges nærmere end 3 m fra vandløbets øverste kanter.

Det påhviler enhver ejer at være opmærksom på, om der er oplagt grøde eller oprenset materiale på hans jord, idet vandløbsmyndigheden efter tidsfristens udløb uden yderligere varsel kan fjerne eller udjævne det på ejerens regning.

Dette gælder ikke for grøde, der oplægges på grødeopsamlingspladser.

8.9 Almindelig oprydning

Under vedligeholdelsen sørger vandløbsmyndigheden for, at alle vandløbsfremmede elementer (grene, væltede træer, tilblæste eller bortkastede fremmedlegemer) opsamles og fjernes fra vandløbet og dets nærmeste omgivelser på forsvarlig vis. - Ejere af bygværker er forpligtet til at fjerne grene, grøde m.v., der hindrer vandets frie løb.

8.10 Tilsyn m.v.

Vandløbsmyndigheden fører tilsyn med vandløbet.

Lodsejere, og andre med interesse i vandløbet, der måtte ønske at deltage i tilsyn, kan træffe nærmere aftale herom med vandløbsmyndigheden.

Til varetagelse af lodsejernes interesser, kan vandløbsmyndigheden inddrage en lokal kontaktperson. Oplysning om vandløbets evt. kontaktperson fås hos vandløbsmyndigheden.

8.11 Klager.

Lodsejere, eller andre med interesse i vandløbet, som finder vandløbets vedligeholdelsestilstand eller andre forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til vandløbsmyndigheden.

9 Regulativets revision og ikrafttræden

Vandløbsmyndigheden kan på ethvert tidspunkt optage nærværende regulativ til revision.

Regulativet har været offentliggjort og fremlagt til gennemsyn i 8 uger med adgang til at komme med eventuelle indsigelser og ændringsforslag i perioden 6. februar - 2. april 1996.

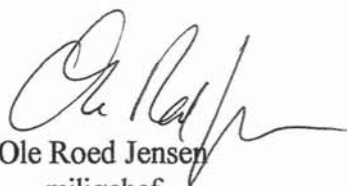
Regulativet er herefter vedtaget af Sønderjyllands amtsråds udvalg for teknik og miljø den 29. maj 1997.

Regulativet træder i kraft samtidigt med vedtagelsen i Sønderjyllands Amts udvalg for teknik og miljø..

Aabenraa, den 29. maj 1997

Sven Tarp /
formand

Ole Roed Jensen
miljøchef

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED
 KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN, UDGIVET
 AF GRUNDLØS I LANDS APT. M. V. M. - TH. ANDERSEN

Beregnet Tegnet
mc

JELS Å

Afd.
vandløbsafdelingen

Rettet

J. nr.
9-21-03821-1-95

oversigtskort

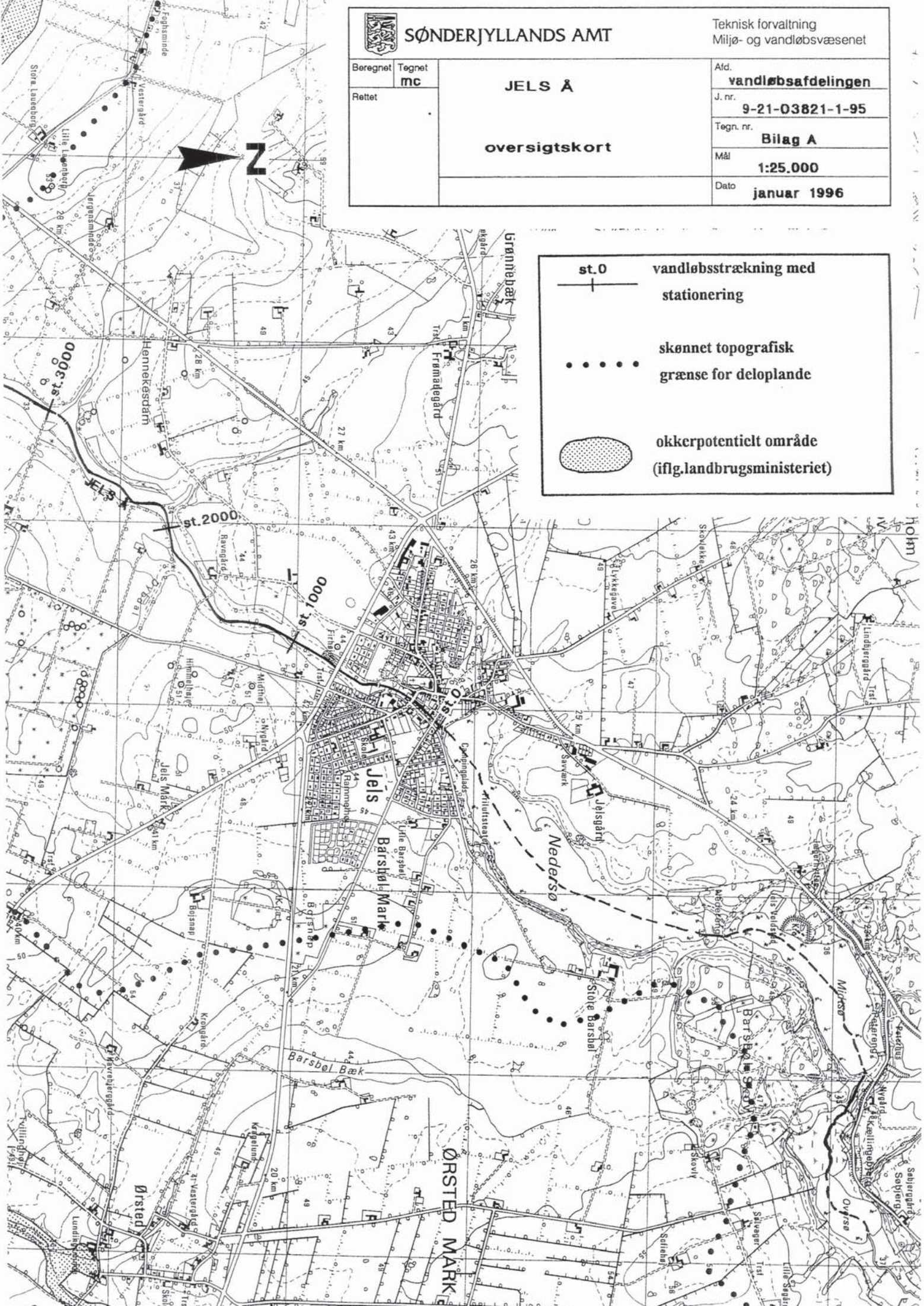
Tegn. nr.
Bilag A

Mål
1:25.000

Dato
januar 1996

	vandløbsstrækning med stationering
	skønnet topografisk grænse for deloطلاند
	okkerpotentielt område (iflg. landbrugsministeriet)

TEKNISK ORDFORKLARING

for fagudtryk anvendt i regulativet

Fagudtrykkene er alfabetisk ordnede; ord med **fede typer** i forklaringerne henviser til fagudtryk, der er medtaget i denne oversigt. Se endvidere figuren på side 5, hvor en del af de tekniske begreber er vist.

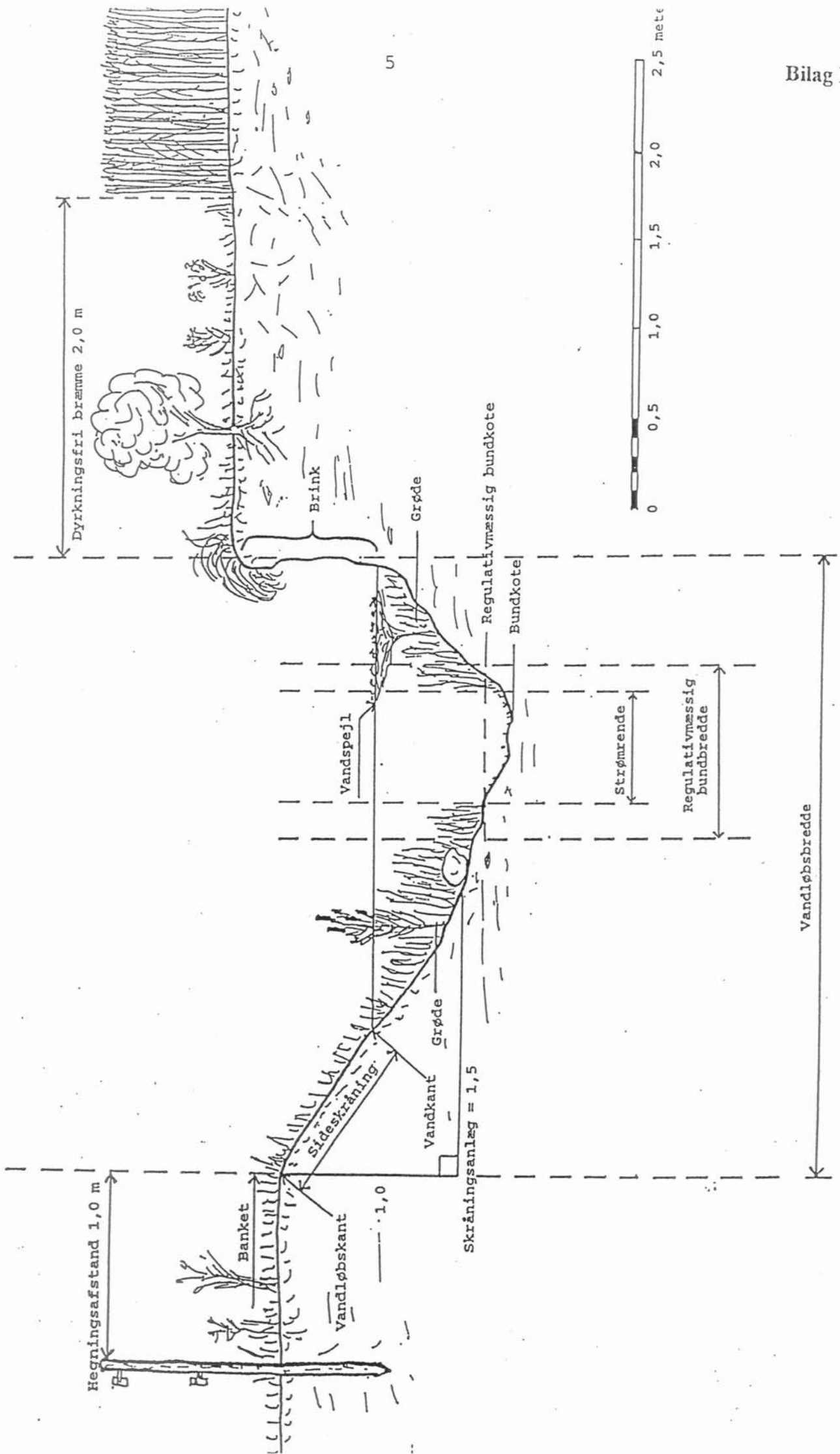
<u>"Aflledning af vand"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type C); vandløb, der alene skal anvendes til aflledning af vand.
<u>Banket</u>	Vandret terræn langs vandløbskant .
<u>Brink</u>	Stejl sideskråning ; kan være overhængende.
<u>Bræmme</u>	Se banket .
<u>Bundkote</u>	Kote til dybeste opmålte punkt af vandløbsbunden.
<u>Bundoprensning</u>	Fjernelse af aflejret materiale (sand, slam og/eller dynd) samt fremmedlegemer fra strømrendens bund.
<u>Bygværk</u>	Jordfast anlæg, der er opført ved et vandløb; f.eks. en bro, en markoverkørsel, et stemmeværk eller lignende.
<u>Dansk Normal Nul</u>	(DNN) Det beregnede gennemsnitlige havniveau i Danmark (middelvandstanden); anvendes som officielt nulpunkt til alle danske opmålinger.
<u>Dræning</u>	Sænkning af grundvandstanden i vandlidende områder gennem drænrør.
<u>Dyrkningsfri bræmme</u>	Beskyttelseszone udlagt på banketterne langs vandløb, hvorpå der er forbud mod dyrkning og jordbehandling for at undgå tryk-skader og for derved at bevare og/eller forbedre miljøkvaliteten .
<u>Fald</u>	Gennemsnitsfaldet på et vandløb måles i strømretningen og angives i ‰; f.eks. betyder et fald på 1,8 ‰, at vandløbsbunden falder med 1,8 m pr. km i strømretningen.
<u>Fauna</u>	Dyreliv.
<u>Flodemål</u>	Aftale om hvor højt et stemmeværk må hæve vandspejlet .
<u>Flora</u>	Planteliv (vegetation).
<u>GI-punkt</u>	Officiel kote indmålt af Geodætisk Institut; anvendes som udgangspunkt til opmåling af vandløb.
<u>Grøde</u>	Planter, som har deres rodnet under vandspejlet i vandløb.
<u>Grødeskæring</u>	Afskæring af grøde .
<u>Gydebanke</u>	Område i et vandløb, hvor bunden består af små sten og/eller grus, hvori ørred, laks og stalling placerer deres æg.

" <u>Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B ₁); vandløb, der skal kunne anvendes som gyde- og yngelopvækstområde for ørred og andre laksefisk.
" <u>Karpefiskevand</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B ₃); vandløb, der skal kunne anvendes som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpefisk.
<u>Kote</u>	Præcist højdebestemt punkt angivet i meter i forhold til Dansk Normal Nul (DNN) .
" <u>Laksefiskevand</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B 2); vandløb, der skal kunne anvendes som opvækst- og opholdsområde for ørred og andre laksefisk.
<u>Længdeprofil</u>	Udtegning af et vandløbs bundforhold i længderetningen.
<u>Manning-tal (M)</u>	Udtryk for ruheden af et vandløbs bund og sider. Det indgår i beregningen af vandafledningsevnen og angives med et tal, der oftest ligger mellem 20 og 40. Jo større manning-tal jo lettere løber vandet.
<u>Medstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Miljøkvalitet</u>	Et vandløbs mulighed for at være opholds- og levested for flora og fauna .
<u>Modstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Mæandrere</u>	Et vandløbs naturlige evne til at slynge og sno sig (opkaldt efter Mæander; oldtidens navn for floden Büyük Menderes i Tyrkiet).
<u>Målebro</u>	Simpel, smal træbro over et vandløb, som lægges fra bred til bred på et egnet sted udvalgt af vandløbsmyndigheden. Anvendes til at stå på under måling af vandets strømhastighed.
<u>Målestation</u>	Mekanisk eller elektronisk, forsvarligt aflåst instrument, som er opsat på en målebrønd i kanten af et vandløb. Anvendes til løbende registrering af vandløbets vandspejl .
<u>Nedstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Okker</u>	Opløste jernforbindelser, der kan udfældes i vandløb, hvor de afsættes som rustbrune belægninger på vandløbsbund, planter og dyr og dermed forringer miljøkvaliteten . Farveløs i opløst tilstand.
<u>Okkerpotentielle områder</u>	Områder, der grundet jordbundsforholdene er særligt udsat for udvaskning af okker til vandløb.
" <u>Okkerpåvirket</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type F); vandløb, påvirket af okker .

<u>Opland</u>	Et areal (nedbørsområde), hvorfra overfladevandet strømmer til et vandløb; grænsen til nabo-oplandet betegnes som vandskel.
<u>Opstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Q/H - kurve</u>	Grafisk afbildning af forholdet mellem et vandløbs vandafledningsevne (Q) og vandstand (H) .
<u>Recipient</u>	Vandområde (f.eks. vandløb) som modtager vand enten i form af nedbør, tilløb eller spildevand.
<u>Recipientkvalitet</u>	Politisk vedtaget målsætning for et vandløbs miljøkvalitet .
<u>Regulativmæssig bundbredde</u>	Den teoretiske bundbredde, som et vandløb beregningsmæssigt skal have, for at opfylde en i vandløbsregulativet fastlagt vandafledningsevne .
<u>Regulativmæssig bundkote</u>	Den teoretiske bundkote , der beregningsmæssigt indgår i et vandløbs vandafledningsevne . Fastlagt i vandløbsregulativet.
<u>Saprobiemetoden</u>	Biologisk metode til at vurdere et vandløbs miljøkvalitet . Miljøkvaliteten udtrykkes af artssammensætningen af de vandlevende dyr, der lever i vandløbet.
<u>Sideskråning</u>	Arealet mellem vandkant og vandløbskant .
<u>Skråningsanlæg</u>	Gennemsnitshældningen på et vandløbs sideskråning . (Et eksempel på et skråningsanlæg på 1,5 ses på figuren på side 5.)
<u>"Spildevandspåvirket"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type D); vandløb, påvirket af spildevand.
<u>Stationering</u>	Vandløbslængden opmålt i strømretningen og som regel med nulpunkt i vandløbets start; angives i meter fra nulpunktet.
<u>Stemmeværk</u>	Et fast bygværk opført for at opstemme og tilbageholde vand til anvendelse i f.eks. en vandmølle eller et dambrug.
<u>Stryg</u>	Lavvandet vandløbsstrækning med forøget strømhastighed grundet større fald og/eller mindre vandløbsbredde . - Kan også være kunstigt anlagt.
<u>Strømrende</u>	Mæandrerende rende i et vandløb, hvor grøde bortskæres.
<u>Styrt</u>	Kunstig opstemning med springvis ændring af vandspejlet ; begrænser muligheden for fiskeopgang i et vandløb, hvorved miljøkvaliteten forringes.
<u>"Særligt naturvidenskabeligt interesseområde"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type A); vandløb, hvor særlige naturelementer ønskes beskyttet.
<u>Tværsprofil</u>	Udtegning af et vandløbs bundforhold vinkelret på længdeprofil (figuren på side 5 er et tværsprofil).

<u>Vandaflledningsevne (Q)</u>	Den vandmængde, som et vandløb kan transportere pr. tidsenhed ved en given vandspejlshøjde (angives i liter eller m ³ pr. sekund); afhænger af vandløbets geometri (tværprofil og fald) og af Manningtallet .
<u>Vandføringsevne</u>	Se vandaflledningsevne .
<u>Vandkant</u>	Overgang mellem vandspejl og sideskråning ; varierer med vandspejlet .
<u>Vandløbsbredde</u>	Afstanden mellem vandløbskanterne .
<u>Vandløbskant</u>	Overgang mellem sideskråning/brink og banket/bræmme .
<u>Vandløbskrydsning</u>	Passage under vandløbsbunden af f.eks. elkabler og vandledninger; tilfaldelse hertil skal søges hos vandløbsmyndigheden.
<u>Vandløbsregulering</u>	Indgrib i et vandløbs fysiske tilstand. Udføres som regel for at forbedre vandaflledningsevnen og ofte uden hensyntagen til miljøkvaliteten .
<u>Vandløbsrestaurering</u>	Indgrib i et vandløbs fysiske tilstand for at forbedre miljøkvaliteten .
<u>Vandløbsside</u>	Højre/venstre side af et vandløb fastlægges ved at se i strømretningen.
<u>Vandslug</u>	Det tværsnitsareal, f.eks. under en bro, som afstrømningen har til rådighed.
<u>Vandspejl</u>	Den aktuelle vandoverflade; varierer især med nedbørsmængde og grødevækst, men også med fordampning og afstrømning.
<u>Vandstand (H)</u>	Den aktuelle vanddybde målt som den lodrette afstand mellem vandspejl og vandløbsbund.
<u>Vandstandsskala</u>	Lodret cm-inddelt metalskala, hvorpå et vandløbs aktuelle vandspejl kan aflæses. Toppen af skalaen er opsat i forhold til Dansk Normal Nul (DNN) med meterangivelse påtrykt øverst.
<u>Våde perimeter</u>	Udtryk for den del af et vandløbs bund og sider, der i et tværprofil beskylles af vand; indgår i beregningen af vandaflledningsevnen .
<u>Ålepas</u>	Sammenrullet "pølse" af f.eks. riskviste eller kunststof, der udlægges langs vandkanten i styrt for at give glasål en mulighed for at vandre op i vandløbet.

TVÆRPROFIL AF VANDLØB.

REDEGØRELSESDDEL

GRUNDLAG OG KONSEKVENSER

AMTSVANDLØB NR. 3821

Jels Å

1 INDLEDNING

I følge § 12 i vandløbsloven af 9. juni 1982 skal der i forbindelse med revisionen af vandløbsregulativerne udarbejdes en redegørelse, der beskriver grundlaget for og konsekvenserne af det foreliggende regulativforslag.

VANDLØBSLOVENS FORMÅLSPARAGRAF

§ 1. Ved denne lov tilstræbes, at sikre,
at vandløb kan benyttes til afledning af
vand, navnlig overfladevand, spildevand
og drænvand.

Stk. 2. Fastsættelse og gennemførelse af
foranstaltninger efter loven skal ske under
hensynstagen til de miljømæssige krav til
vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold
til anden lovgivning.

Sikring af vandafledningsevnen

Vandløbsloven fastsætter altså, at vandafledningsevnen skal sikres.

Dette er for Jels Å sket ved at vandafledningsevnen i det nye regulativ tager udgangspunkt i den vandafledningsevne, der var en følge af det tidligere regulativs dimensioner, jvf. regulativets afsnit 3, side 6.

Sikring af miljøkvaliteten.

Den miljøkvalitet, som skal sikres samtidig med vandafledningsevnen, er fastsat ud fra andre love end vandløbsloven.

Sønderjyllands Amt udarbejder således løbende regionplaner, hvor bl.a. udviklingen og benyttelsen af det åbne land er fastlægges.

For vandløbenes vedkommende er der angivet nærmere retningslinier for deres miljøkvalitet i regionplanernes afsnit vedr. overfladevandskvalitet i vandløb. Herunder indgår bl.a. **målsætningen** for det enkelte vandløb, samt retningslinier for en forbedring af **de fysiske forhold**.

I regulativets bilag D er de overordnede retningslinier for miljøkvaliteten i vandløb gengivet i deres helhed. Især retningslinierne om forbedring af vandløbenes fysiske forhold har haft betydning for udformningen af vedligeholdelsesbestemmelserne, der herefter skal være med til at sikre varierede fysiske forhold samt udvikling af mere naturligt stabile vandløb.

3 MILJØKVALITET OG MÅLSÆTNING

For at sikre den politisk vedtagne miljøkvalitet skal **Jels Å** med hensyn til vandkvalitet og fysiske forhold leve op til Miljøstyrelsens kvalitetskrav (jvf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1983).

Jels Å har i henhold til den gældende regionplan, jvf. regulativets afsnit 2.3 side 5, følgende målsætninger:

fra station	til station	målsætning
0	2 912	Karpefiskevand, (B ₃ - vandløb)
2 912	11 456	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B ₁ - vandløb)

Målsætningerne indebærer, at forureningenstilstanden i **Jels Å** ikke må være ringere end forureningsgrad II (ret svagt forurenet).

Kravet til vandkvaliteten reguleres hovedsageligt gennem tilladelser til spildevandsudledning og hensyntagen til vandløbets okkerbelastning. Kravet til vandløbets fysiske forhold tilgodeses gennem valget af skånsomme og miljøvenlige vedligeholdelsesmetoder.

Jels Ås miljøkvalitet kontrolleres løbende på grundlag af smådyr-faunaens sammensætning. Herved konstateres vandløbets aktuelle miljøtilstand, som så kan sammenlignes med vandløbets politisk vedtagne målsætning. Miljøkvaliteten for **Jels Å** er i følge den seneste undersøgelse foretaget i vinteren 1993/94 bedømt til at være følgende forureningsgrader:

Fra ca. st.	Til ca. st.	Forureningsgrad - Målsætning opfyldt/ikke-opfyldt
0	2 965	Overgangsformen mellem den ret svagt forurenede tilstand og den ret stærkt forurende tilstand (grad II-III). - Målsætning ikke opfyldt.
2 965	7 799	Ret svagt forurenet (grad II). - Målsætningen opfyldt.
7 799	11 456	Praktisk taget uforurenet (grad I-II). - Målsætningen opfyldt.

I henhold til disse senest foreliggende undersøgelsesresultater fremgår det, at **Jels Å's** målsætning ikke er opfyldt fra Jels by og ned forbi Jels renseanlæg ca. til tilløbet af Hennekesdam Bæk..

4 VÆSENTLIGE ÆNDRINGER I FORHOLD TIL DET TIDLIGERE REGULATIV

4.1. Vandafledningsevne

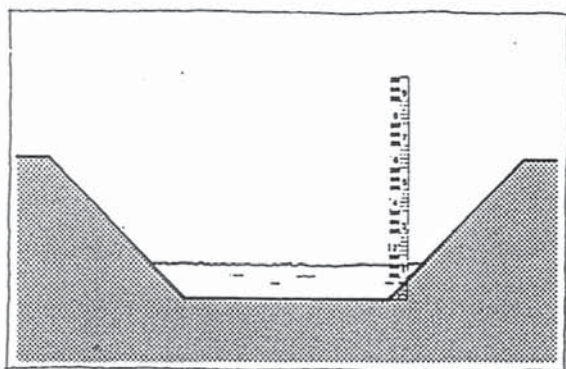
I det tidligere regulativ var vandløbets evne til at bortlede en vis vandmængde udtrykt gennem dimensionerne **bundbredde, bundkote, skråningsanlæg og fald**.

Ved at søge at opretholde disse dimensioner modarbejdes de fysiske kræfter i vandløbet, samtidig med at vandløbet fastholdes i en tilstand med en ringe grad af fysisk variation.

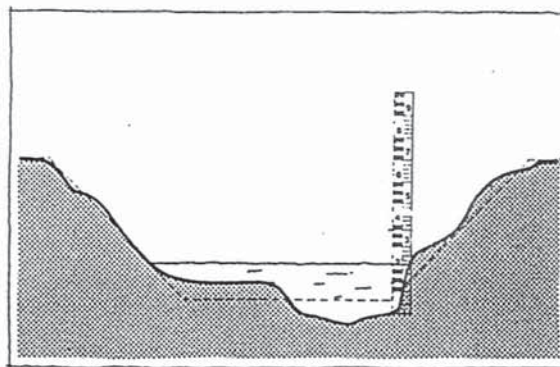
Den vandafledningsevne, som de ovennævnte dimensioner giver mulighed for, kan beregnes som en tilsvarende evne til at føre vand (vandføringsevne).

Da samme vandafledningsevne også kan opnås ved at give vandløbet andre dimensioner end de ovennævnte, behøver vandløbet ikke have de tidligere fastlagte dimensioner, for at vandafledningsevnen kan fastholdes uændret.

Forholdet kan illustreres med følgende eksempel:

Tværsnit 1.

Tværsnit 2.

Tegningen viser 2 tænkte tværsnit af et vandløb. Det ene har et geometrisk profil uden variation - i overensstemmelse med det tidligere regulativ. Det andet har en varieret bund med aflejringer og strømrende.

Begge tværsnit har samme vandafledningsevne, idet strømrenden i tværsnit 2 kompenserer for aflejringerne langs bredden. Vandløbets dimensioner, der var gældende i det tidligere regulativ, er imidlertid ikke overholdt i tværsnit 2.

Indskrænkes vedligeholdelsen til at vandløbets vandafledningsevne er sikret, betyder dette, at der ikke længere foretages unødvendige oprensninger blot for at opretholde et bestemt tværsnit (profil). Vandløbet får derimod et mere varieret forløb.

Men hvis der er tvivl om, hvorvidt vandafledningsevnen i tværsnit 2 er opfyldt, kan der foretages en beregning heraf. Vandafledningsevnen for tværsnit 2 må da ikke være ringere end den vandafledningsevne, der er beregnet på grundlag af de regulativmæssige dimensioner i tværsnit 1.

At vandafledningsevnen er som tidligere, kontrolleres ved opmåling af vandløbets dimensioner i den grødefrie periode. Hvis den opmålte skikkelse giver anledning til en ringere vandafledningsevne - og dermed en højere vandstand - end de tidligere dimensioner gav anledning til, skal der foretages et **vedligeholdelsesindgreb**.

På strækningen af Jels Å fra styrtet i st. 356 og ca. 500 meter nedstrøms vil de faktiske bundkoter først og fremmest være bestemt af styrtets bundkote, uanset det hidtil gældende regulativs dimensioner. For Jels Å fra st. 356 til st. 868 er det nye regulativ derfor korrigeret, hvad angår bundkote og fald i overensstemmelse med vandløbets faktiske dimensioner.

4.2. Oprensning, dvs. opgravning af sand og slam

Hidtil:

I det tidligere regulativ blev vandløbet vedligeholdt ud fra krav til vandløbets geometriske skikkelse, angivet ved bundkote, bundbredde, skråningsanlæg og fald.

Aflejret sand skulle graves op, når der var aflejringer på 10 cm over den angivne bundkote, og kunne maksimalt udgraves til en dybde af 20 cm under bundkoten. Der blev ikke taget miljømæssige hensyn.

Fremover:

Vandløbet skal efter vedtagelsen af det nye regulativ vedligeholdes ud fra et krav til vandafledningsevnen. Dette indebærer, at vandløbet godt må antage et andet tværsnit end i det gamle regulativ, blot det kan føre den samme vandmængde.

Hvis vandafledningsevnen ikke er opfyldt på grund af sand- eller slamaflejringer, og der skal foretages en oprensning, skal der tages de nødvendige miljømæssige hensyn. Det vil sige, at sten og grus, der er med til at give en stabil vandløbsbund, ikke må graves op. Fiskeskjul som overhængende brinker, trærødder o. lign. må ikke beskadiges.

Naturlige, uberørte vandløb vil altid slynge sig. Et slynget vandløb vil ofte være i balance, således at der ikke aflejres sand og mudder. For at fremme det slyngede forløb skal oprensningen derfor så vidt muligt altid foretages i en slynget strømrende.

Konsekvens:

Det vurderes, at vandløbets vandafledningsevne i vinterperioden, dvs. i det grødefri vandløb, ikke forringes i forhold til det tidligere regulativ. - I modsat fald skal der foretages et vedligeholdelsesindgreb.

4.3. Grødeskæring

Selv om vandløbets tværsnit ikke giver anledning til at foretage en oprensning af bundmateriale for at forbedre vandafledningsevnen, kan udviklingen af grøde gøre et vedligeholdelsesindgreb nødvendigt.

Hidtil:

Hidtil er vandløbet på strækningen fra st. 0 ved udløbet af Jels Nedersø til st. 9 268 ved Mojbøl bro jvf. de tidligere regulativer, blevet vedligeholdt 1 gang årligt, nemlig inden hvert års 1. september. På strækningen fra st. 9 268 ved Mojbøl bro til st. 11 456 er vandløbet i praksis blevet vedligeholdt i forbindelse med vedligeholdelsen af Gram Å i løbet af perioden 1. september til 15. oktober.

Ved oprensningen skulle grøden på vandløbets bund og vegetationen på skråninger og banketter afskæres så tæt som muligt, og vandløbet skulle holdes fri for aflejrte sandbanker sten m.v.

Fremover:

Grødeskæring i Jels Å foretages én gang årligt, og i et omfang efter behov i følgende perioder:

St. 0 ved udløbet af Jels Nedersø til st. 9.268 ved Møjbøl bro: **1. august til 1. september.**

St. 9.268 ved Møjbøl bro til st. 11.456 ved udløbet i Gram Å: **1. september til 15. oktober**, på hvilken strækning grøden desuden kan skæres en ekstra gang i løbet af vækstperioden efter vandløbsmyndighedens skøn, når lodsejerne anmoder herom.

Under grødeskæringen skal der så vidt muligt efterlades ubeskadiget grøde i vandløbets sider, og vandløbsbunden må ikke beskadiges. Grøden må højst skæres i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner.

Grødeskæringen i vandløbet, der forbinder Jels Oversø og Jels Midtsø og vandløbet, der forbinder Jels Midtsø og Jels Nedersø foretages én gang årligt i en strømrørende på ca. 1,5 m i løbet af perioden **1. oktober til 15. oktober.**

Konsekvens:

Regulativet ændrer ikke afvandingsforholdene i forhold til den tidligere grødeskæringspraksis.

Ved kun at skære grøden i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner, vil der de fleste steder efterlades grøde i vandløbet sider. Dette vil give skjulesteder for fisk og levesteder til vandløbets smådyr.

4.4. Slåning af skråninger og banketter

Hidtil:

Tidligere blev vandløbets skråninger slået 1 gang årligt på visse strækninger.

Fremover:

Efter regulativets vedtagelse slås banketterne og bredderne som hovedregel ikke.

Konsekvens:

Ved at undlade at slå bredderne og banketterne bliver vegetation højere, hvilket giver skygge i vandløbet. Derved hæmmes grødevæksten, samtidig med at vandet bliver mere køligt og ilt-rigt.

Desuden vil planternes rødder fæstholde jordpartiklerne, således at risiko for udskylning af jord og sand fra bredderne nedsættes.

4.5. Øvrige ændringer

Drænudløb:

Nye drænudløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse anbringes dybere end 20 cm over den bundkote, der er angivet i regulativets dimensionsskema afsnit 3, side 6.

Beplantning:

Vandløbsmyndigheden kan give tilladelse til beplantning langs vandløbet, blandt andet for at øge beskygningen og dermed begrænse grødevæksten i vandløbet, jvf. Vandløbslovens § 34.

Træer og buske på vandløbets kanter må ikke fjernes eller beskadiges uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

Kreaturvanding:

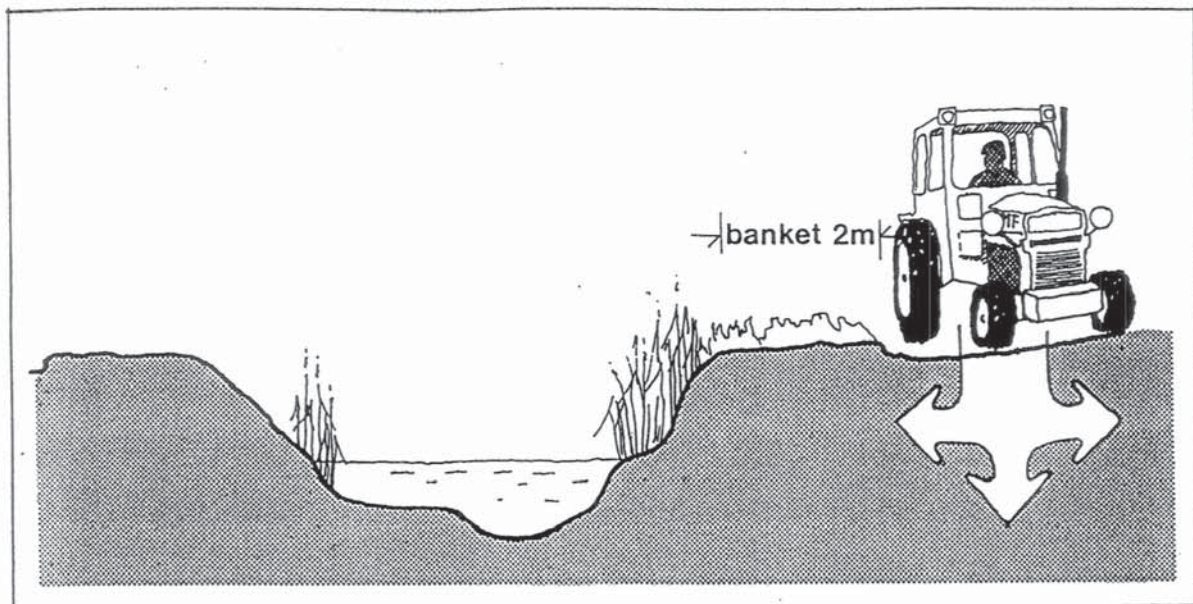
Fremover må kreaturvanding kun foregå med mule- eller vindpumpe, jvf. regulativets pkt. 7.4. Ud over dette må der ikke benyttes eller anlægges vandingssteder i eller omkring vandløbet.

Vadesteder:

Fremover må der ikke benyttes eller anlægges vadesteder for kreaturer og køretøjer. I stedet kan der etableres markoverkørsler efter indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

Dyrkningsfrie bræmmer:

Bredden af dyrkningsfrie bræmmer langs vandløbet er af Folketinget fastlagt til 2 meter, jvf. Vandløbslovens § 69. Bestemmelsen er med til at hindre, at der pløjes jord ud i vandløbet, og at vandløbets bredder skrider ud på grund af tryk fra landbrugsmaskiner; se følgende figur:

På vandløbets banketter (bræmmer) må der ikke foretages jordbehandling.

**Retningslinier
for miljøkvaliteten
i vandløbet.**

(Uddrag fra Regionplan 4.3)

3. Miljøkvalitet i overfladevand, vandløb

Målsætning:

Gennem miljøkvalitetsplanlægningen for overfladevand skal de kvaliteter i vandområderne sikres, som er af betydning for bevarelse af et alsidigt plante- og dyreliv og for menneskets hygiejniske og rekreative levevilkår.

I alle vandløb, der naturligt kunne tjene som opvækst- og opholdsområder for fisk, søges fastholdt eller etableret en vandløbskvalitet, der gør vandløbene egnede som levesteder for fisk og dermed også for en række andre dyre- og plantearter, såfremt der ikke er forhold, der taler afgørende herimod. En god vandløbskvalitet forudsætter, at vandet er rent, at der er tilstrækkeligt med vand i vandløbet, at de fysiske forhold er varierede, og at fisk og smådyr har frie passagemuligheder op og ned igennem vandløbet.

I vandløb og søer, der er målsat som fiskevande, tilstræbes gennem koordineret pleje af fiskebestandene etableret en rig og alsidig fiskefauna og fiskeproduktion til gavn for natur- og miljøkvaliteten i almindelighed og for erhvervs- og fritidsfiskeriet i både fersk- og saltvand.

Vandløb, der naturligt ikke er egnede som levested for fisk, skal rumme et alsidigt dyre- og planteliv, såfremt de naturbetingede forhold gør det muligt, og såfremt der ikke er øvrige forhold, som afgørende taler herimod.

Okkertilførslen til vandløbene må ikke forøges, og vandløbenes indhold af okker skal søges begrænset mest muligt.

Målsætningen af vandløbene foretages på baggrund af målsætningssystemet, der er vist i skemaet på næste side.

I. Målsætningssystemet	II. Grænseværdier for indholdet af ferrojern i vandløb ved administration af okkerloven		Forureningsgrader, der overholdes
Målsætning	Grænseværdier for indholdet af ferrojern (vintergennemsnit) 3)	Maksimal forøgelse af ferrojernindholdet ved gennemførelse af drænprojekter	Højest accepterede forureningsgrad (saprobiesystemet)
A Særligt naturvidenskabeligt interesseområde	0,2 mg/l	0 mg/l	II
A(F) Særligt naturvidenskabeligt interesseområde (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₀ Vandløb, der skal rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk 2)	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₀ (F) Vandløb, der skal rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₁ Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₁ (F) Gyde- og yngelopvækst område for laksefisk (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₂ Laksefiskevand	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₂ (F) Laksefiskevand (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₃ Karpfiskevand	0,5 mg/l	0,1 - 0,2 mg/l	
B ₃ (F) Karpfiskevand (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
C Vandløb, der alene skal anvendes til afledning af vand, herunder spildevand	Ingen 4)	Individuelt 4)	II-III
Ikke-målsatte vandløb	Ingen 5)	Individuelt 4) og 5)	II

1) Okkermålsætning. Dobbeltbetegnelsen -(F) angiver, at den fiskevandmålsætning o.a., som vandløbets fysiske forhold iøvrigt berettiger til, ikke kan opfyldes inden for planperioden pga. okkerpåvirkninger, og angives som okkermålsatte (F-målsatte) i indberetninger til EF jfr. EF-fiskevandsdirektiverne 78/659/EØF og 91/923/EØF.

2) B₀-målsætningens krav svarer - bortset fra krav, der direkte vedrører fisk - til kravene til B₁-målsætningen. Angives med B₁-målsætning i indberetning til EF jfr. EF-fiskevandsdirektiverne 78/659/EØF og 91/923/EØF.

3) Gennemsnittet af målte ferrojernkoncentrationer i perioden oktober til april.

4) Vurderes ud fra de op- og nedstrømsliggende vandløbs kapacitet til yderligere belastning.

5) Det eksisterende plante- og dyrelivs vilkår må ikke forringes.

6) Kortvarige udledninger af jernholdigt grundvand kan accepteres.

- Vandområdernes anvendelse - kvalitetsmålsætninger
- 3.1 Miljøkvalitetsmålsætninger for de enkelte vandområders anvendelse og tilstand.
- 3.1.1 For vandløbene fastsættes målsætninger for vandområdernes tilstand og anvendelse som vist på kortbilag.
- Kortbilagene i nærværende regionplantillæg 4.3 afløser sammen med kortbilagene i dellæg 4.1 og 4.2 kortbilag A i den godkendte regionplan 1985-96.
- De fastsatte målsætninger for de enkelte vandområder lægges til grund ved myndighedernes behandling af sager efter miljøbeskyttelsesloven og øvrige lovgivning af betydning for vandområderne.
- Målsætningerne for de enkelte vandområders anvendelse og tilstand er bindende for kommunernes udarbejdelse af spildevandsplaner.
- De enkelte kommuners spildevandsplanlægning skal bringes i overensstemmelse med kvalitetsmålsætningerne og de i de følgende retningslinier fastsatte tidsfrister og krav til spildevandsbortskaffelse.
- Vandløb i de ydre koge i Tøndermarsken
- 3.1.2 Kanaler og skelgrøfter i de ydre koge i Tøndermarsken, d.v.s. Rudbøl Kog, Gl. Frederikskog og Ny Frederikskog målsættes til særligt naturvidenskabeligt interesseområde.
- På grundlag af områdernes enestående smådyrsliv og fugleliv samt ferskvandsbotaniske værdier har miljøministeriet ved godkendelsen af amtskommunens regionplan 1985-96 bemærket, at vandløbene i de ydre koge bør særskilt målsættes til "særligt naturvidenskabeligt interesseområde".
- Ifølge lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken er der truffet konkret afgørelse om sikring af bevandingssystemets fremtidige vedligeholdelse og drift samt om den fremtidige arealanvendelse i området.
- 3.2 Tilførsler af spildevand og forurenende stoffer til vandløbene
- Betegnelsen spildevand omfatter husspildevand, produktionsspildevand, vand fra rengøring af mælkerum og andet spildevand. Undtaget herfra er uforurenede overflade- og kølevand.
- Opfyldelsen af målsætningerne for tilstanden i vandløbene vil indebære følgende krav til spildevandsrensningen.
- Rensning af spildevand til vandløb
- 3.2.1 Spildevandsudledninger til vandløb fra kommunale spildevandsanlæg samt private virksomheder må ske under overholdelse af de rensningskrav og udlederkrav, som er fastsat i myndighedernes tilladelse til udledning af spildevand, herunder krav, som er fastsat i medfør af regeringens vandmiljøplan.

Spildevandet skal som minimum renses så godt, at vandløb får en forureningsgrad vurderet efter saprobiesystemet på II eller bedre,

Dette gælder også vandløb, der endnu ikke er særskilt målsatte.

Undtaget herfra er kun vandløb med lempet målsætning. I disse vandløb skal spildevand renses så godt, at forureningsgraden bliver II/III eller bedre.

Forureningsfølsomme vandløb

3.2.2. I særligt forureningsfølsomme vandløb (jvf. kortbilag 2) må fortsat udledes spildevand efter 1995, når der forinden er meddelt koordinerede udledningstilladelser til samtlige spildevandsudledninger til vandløbet.

Det betyder, at det gennem rensning eller andre foranstaltninger er sikret, at den enkelte udledning ikke, hverken alene eller sammen med andre udledninger kan have skadelig indflydelse på vandløbets forurenings-tilstand på noget tidspunkt efter 1995.

Hvor det ikke gennem rensningsforanstaltninger o. lign. er muligt at sikre målsætningernes opfyldelse, må spildevandet inden 1. januar 1995 som hovedregel bortskaffes ved anden foranstaltning end ved udledning til vandløbet.

De særligt forureningsfølsomme vandløb er vandløb, der er målsatte som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk, vandløb, der målsat til at rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk, eller vandløb med en naturvidenskabelig målsætning, i hvilke vandføringen samtidig er så ringe, at hidtidige udledninger af delvis rensset eller urensset spildevand egentlig har været uforenelige med opfyldelse af målsætningen.

Retningslinierne skal sikre, at vandet i de rene vandløb forbliver rent, således at dette bidrager til, at de fastsatte målsætninger kan overholdes.

Desuden skal retningslinierne sikre, at de eksisterende spildevandsudledninger til de sårbare vandløb nedbringes, så de fastsatte målsætninger opnås og holdes.

Rensningsforanstaltninger, der med garanti vil sikre små følsomme vandløb mod tilførsler af spildevand, er foruden afskæring til anden recipient især nedsivningsanlæg, der kan etableres på næsten alle jordtyper.

Sandfilter og rodzoneanlæg kan efter nøjere undersøgelser/overvejelser på visse steder måske vise sig tilstrækkelige, men disse løsninger giver etableringsudgifter af mindst samme størrelse som nedsivningsanlæg.

De rensningskrav, der er fastsat som led i regeringens vandmiljøplan, er fastsat som landspolitiske minimumskrav til spildevandsrensningen. Kravene omfatter rensningsanlæg på og over 5000 personækvivalenter og forud-

sættes opfyldt ved udgangen af 1992.

Det forudsættes generelt, at de nødvendige foranstaltninger til rensning for opfyldelse af målsætningerne planlægges løbende, så de er udført og fungerer senest i løbet af 1995.

Hvor der fra en kommunes side senest 1. juni 1994 foreligger konkret forslag til rensning i oplandet til et sårbart vandløb (kortbilag 2), og kommunen dokumenterer, at rensningen er særligt kompliceret i oplandet, vil fristen for færdiggørelsen af de nødvendige rensningsforanstaltninger kunne udskydes til 1997 ved dispensation meddelt af amtsrådet.

Af hensyn til de berørte lodsejere er en afklaring i god tid før fristens udløb naturligvis ønskelig.

Regionplantillæg 4.2 3.2.3 Ligger vandløbet oven for en sø, målsat i regionplantillæg nr. 4.2 om overfladevandskvalitet i søer, henvises til retningslinie 2.2.1 i nævnte regionplantillæg, hvorefter der ikke til vandløbet må tilledes spildevand, som har betydning for forureningstilstanden i den nedenfor liggende sø.

Dette gælder uanset vandløbets målsætning. De omfattede vandløb ligger inden for de skraverede områder vist på kortbilaget til regionplantillæg 4.2. søer.

For vandløb, der løber til søer, er det i regionplantillæg 4.2 om overfladevandskvalitet i søer forudsat, at retningslinierne bliver opfyldt senest ved udgangen af 1993.

Af hensyn til berørte lodsejere forudsættes det, at myndighederne i god tid inden fristen udløb griber ind i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser overfor alle udledninger, i det omfang disse ikke opfylder ovennævnte krav.

3.3 Nedbringelse af vandløbenes indhold af okker

Mindre okkerbelastning af vandløbene 3.3.1 Ved administration af okkerloven, vandløbsloven, miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven skal det sikres, at okkerbelastningen ikke medfører skadelige koncentrationsniveauer i vandløbene.

Det indebærer, at kravene i skemaet side 8 skal overholdes.

Desuden bør følgende tilstræbes:

- Vedligeholdelsen af vandløb, der er belastede med okker, skal foregå skånsomt og såvidt muligt manuelt, med efterladelse af grødebrømmer, således at kraftige vandstandssænkninger undgås og det sikres, at udfældning og bundfældning af jernforbindelser i vandløbene fremmes.

- Spuling eller mekanisk vedligeholdelse af rørlagte

vandløb og dræn- og afvandingssystemer skal foretages på en sådan måde, at skadevoldende surt eller jernholdigt vand ikke udledes til vandområder, men derimod udsprøjtes på marker eller opsamles på anden måde.

Retningslinien skal sikre, at vandløbskvaliteten og dermed levevilkårene for vandlevende planter og dyr ikke ødelægges af ny okkerbelastning.

Okkerrensning

3.3.2 Okkerbelastningen af vandløbene skal søges begrænset ved iværksættelse af okkerbekæmpende foranstaltninger ved veldefinerede okkerkilder af væsentlig betydning i det tempo økonomien gør det muligt.

Retningslinien er en tilkendegivelse af, at amtsrådet ønsker, at der efterhånden gennemføres okkerbekæmpelsesprojekter ved vandløb, der er okkerbelastede i uacceptabel grad i forhold til amtsrådets målsætninger og/eller, hvor okkerbelastningen er den eneste eller den væsentligste årsag til, at vandløbene ikke kan opfylde en målsætning som fiskevand.

Valget af bekæmpelseforanstaltning vil afhænge af forholdene ved det enkelte vandløb. I tydeligt afgrænsede okkerpotentielle å-dale tænkes gennemført projekter omfattende en hævning af grundvandsstanden i området f.eks. ved udlægning af stryg og ændring i vedligeholdelsen (manuel grødeskæring).

I større sammenhængende okkerpotentielle områder lægges en bred vurdering af områdets landbrugs- og indgrebsmæssige muligheder til grund for bekæmpelsesforanstaltningerne.

3.4 Forbedring af de fysiske forhold i vandløbene

Ændret vandløbsvedligeholdelse

3.4.1 Varierede fysiske forhold i vandløbene skal sikres ved at tilrettelægge og gennemføre skånsom vandløbsvedligeholdelse i overensstemmelse med det enkelte vandløbs recipientkvalitetsmålsætning, behovet for vandafledning og vedligeholdelsesøkonomi.

Afledningsmæssige interesser vil blive afvejet med de øvrige samfundsøkonomiske hensyn ved fastlæggelsen af den moderniserede vedligeholdelsespraksis.

Tilrettelæggelsen af vedligeholdelsen sker med baggrund i det enkelte vandløbs regulativ. De nuværende regulativs bestemmelser er ikke alle forenelige med vandløbslovens formål.

Vandløbsmyndighederne er derfor pålagt at revidere vandløbsregulativerne. Disse regulativer udgør grundlaget for at gennemføre den fremtidige vandløbsvedligeholdelse under hensyntagen til både behovet for afledning af vand og til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten.

Varierede fysiske forhold i vandløbene er af afgørende betydning for bevarelsen af et alsidigt plante- og dyre-

liv, herunder for opretholdelse og etablering af naturlige fiskebestande.

Dette vil kunne opnås ved gennemførelse af mere skånsomme vandløbsvedligeholdelsesmetoder som grødeskæring i strømmende med efterladelse af grødebrammer af varierende bredde langs bredderne, sten og grus på bunden, underskårne brinker og bredvegetation.

Herved sikres, at vandløbene efterhånden får et mere naturligt forløb med mange levemuligheder for planter og smådyr, flere fiskeskjul, ligesom eventuelle gydebanks ikke ødelægges.

Gennem løbende behandling af sager efter vandløbsloven arbejdes for, at de fysiske forhold, der opfylder målsætningen, tilvejebringes. Det betyder f.eks. at yderligere rørlægning af åbne vandløbsstrækninger må undgås, da vandløbets selvrensningsevne derved forringes.

Nye vandløbsregulativer

3.4.2 Ved revisionen af regulativerne for amtsvandløbene og ved vurdering af regulativer for kommunevandløbene skal udviklingen af mere naturligt stabile vandløb fremmes, således at den ønskede miljøkvalitetsforbedring (jf. kortbilag 1) opnås.

Regulativerne indeholder en række bestemmelser, der har direkte indvirkning på vandløbskvaliteten:

Bestemmelser om vandløbets skikkelse og/eller vandføringsevne, bestemmelser om vedligeholdelse (arbejdernes udførelse, bortskaffelse af fyld og grøde), ændring i retten til sejlads, restaureringsforanstaltninger, samt beplantning og bevarelse af skyggegivende vegetation.

Disse forhold vil for hver enkelt vandløbsstrækning nøje skulle sammenpasses med recipientkvalitetsmålsætningen.

Vandløbsrestaurering 3.4.3 Hvor det vil være påkrævet for at sikre vandløbets recipientkvalitetsmålsætning opfyldt og dets funktion som egnet levested for fisk og andre dyre- og plantearter, skal de nødvendige fysiske betingelser søges genskabt ved gennemførelse af tilstrækkelige restaureringsforanstaltninger i vandløbene.

De fysiske betingelser, som er nødvendige for at et alsidigt og varieret plante- og dyreliv kan etablere sig, søges tilvejebragt med bl.a. etablering af sandfang, udlægning af gydebanks og beplantning med skyggegivende buske og træer langs vandløbene, samt åbning af rørlagte strækninger og forlægning af vandløbsstrækninger til mere naturlige forløb m. v.

Behovet for gennemførelsen af disse restaureringsforanstaltninger vil blive belyst i den videre recipientkvalitetsplanlægning, samt gennem udarbejdelse og stillingtagen til nye vandløbsregulativer.

De nødvendige foranstaltninger vil af økonomiske hensyn skulle gennemføres over en årrække afhængig af de til råd-

dighed værende midler til formålet.

En del vandløbsstrækninger opfylder ikke målsætningerne som gyde- og yngelopvækstområder og laksefiskevand på grund af, at specielt vandrefiskenes opgang i vandløbene hindres af impassable spærringer.

Spærringerne, består overvejende af opstemninger, rørgennemføringer under veje og rørlagte vandløbsstrækninger, og er kun i ret få tilfælde udstyret med fisketrapper.

Det er derfor af væsentlig betydning for recipientkvalitetsmålsætningernes opfyldelse, at fiskenes frie vandring til vandløbenes gyde- og reproduktionsområder sikres samtidig med, at også smådyrsfaunaens spredningsmuligheder forbedres igennem etablering af fiskepas og vandløbsrestaureringer.

Opgaven påregnes løst i de nuværende (1993) amtsvandløb frem til 1995. I øvrige vandløb forudsættes vandløbsmyndigheden at udarbejde en prioriteret plan herfor, jf. miljøministeriets bekendtgørelse nr. 248 om tilførsel af spildevand til vandløb, søer eller havet m. v. § 6, stk. 2 pkt. 1.

3.5 Udnyttelsen af vandløbene.

Koordineret
pleje af
fiskebestandene

3.5.1 I vandløb og søer med en fiskevandsmålsætning søges gennemført en koordineret pleje af fiskebestandene i takt med, at vandområdernes kvaliteter gradvis opfylder recipientkvalitetsmålsætningens krav.

Retningslinien er tænkt som en henstilling til de foreninger, myndigheder og privatpersoner, der gennemfører udsætninger af fisk og anden fiskevandspleje, om at medvirke til en koordineret pleje af fiskebestandene i sønderjyske ferskvandsområder.

I vandløb, der er målsat som særligt naturvidenskabeligt interesseområde, bør der ikke udsættes fisk, med mindre det sker som led i en plan om at genoprette et alsidigt plante- og dyreliv.

Amtsrådet vil i fællesskab med øvrige interesserede myndigheder og organisationer forsøge at udarbejde en fælles handlingsplan for en koordineret pleje af fiskebestandene i de sønderjyske vandløbssystemer. Herigennem vil der kunne etableres en rig og alsidig fiskefauna og fiskeproduktion til gavn for natur- og miljøkvaliteten i almindelighed og for erhvervs- og fritidsfiskeriet i både fersk- og saltvand i Sønderjylland. Dette skal ses på baggrund af, at der i forbindelse med befolkningens fortsat øgede fritid vil være et stigende behov for udvidede muligheder for fritidsbeskæftigelse. Denne udvikling vil medføre stærkt øgede krav fra bl. a. lokalbefolkningen til de miljømæssige og rekreative kvaliteter i vandområderne. Ikke mindst vandløbenes muligheder for at kunne bidrage med alsidige naturoplevelser bl. a. gennem fritidsfiskeri vil kunne tilgodese disse behov.

3.5.2 Sejladsen på vandløbene er i medfør af vandløbsloven reguleret for at fastholde og forbedre vandløbene som levesteder for dyr og planter.

Der er foretaget en udpegning af de vandløb, hvor sejlads fremover er tilladt og de vandløb, hvor sejlads ikke kan tillades under hensyntagen til målsætningen (jf. kortbilag 4). Bestemmelserne vil løbende blive indarbejdet ved revision af regulativer for vandløbene.

På de strækninger, hvor sejlads er tilladt, vil der blive taget initiativ til at forbedre forholdene for de sejlede og samtidig kanalisere færdslen, så denne bliver til mindst mulig gene for lodsejerne. Udpegningen af vandløb til sejlads er sket under hensyn til, hvorledes de enkelte vandløbsstrækninger kan tåle sejlads udfra hensyn til de fysiske forhold og opfyldelse af målsætningen iøvrigt. Formålet er at imødegå konflikter, der kan komme på dette område i fremtiden. Lodsejere ned til vandløb vil i alle tilfælde fortsat have tilladelse til at sejle ud for egen ejendom, også hvor sejlads i øvrigt ikke tillades. Der vil blive fastsat øvre grænser for, hvor mange udlejningsfartøjer, der må være på de forskellige sejladvandløb.